

P.H.I.
24

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

1688—1721

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ

ΥΠΟ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

(Διευγέρου)

πρὸς ὄφελος τῆς ἐν Χάρισσῳ Φιλοπτώχου
καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος

ὁ
“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,”

Ἐγκωμιαζόμενον Δικαίον, εὐφραν-
θήσονται λαοί, ἀθανασία γάρ ἐστιν ἡ
μνήμη αὐτοῦ, οὗ καὶ παρὰ Θεῶν γινώ-
σκειται καὶ παρὰ ἀνθρώποις.

(Σοφὸς Σολομὼν)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ

Πατριστείου, Ἀναστασίου καὶ Σας.

1912

3240

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

1688—1721

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ

ΥΠΟ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

(Διηγούμενου)

πρός όφελος τής έν Χριστώ Φιλοπτώχου
και Φιλοκόλου Αδελφότητος

“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,,

Εγκωμιαζόμενον Δικαίου, εύφραν-
θήσονται λαοί, άθανασία γάρ έστιν ή
μνήμη αυτού, δι και παρά Θεω γινώ-
σκειται και παρά άνθρωποις.

(Σοφός Σολομών)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ

Αριστοβούλου, Αναστασιάδου και Σας.

1912

16
16
96
16
4
260
150

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ΄

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΧΟΝΤΕΣ ὑπ' ὄψει τὴν μεγίστην ψυχικὴν ὠφέλειαν, ἣν παντὶ τῷ Χριστιανῷ παρέχομεν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ διαφόρων σεβαστῶν ἀνδρῶν προτραπέντες, προέβημεν εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν διασωθεισῶν καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐρανισθεισῶν πληροφοριῶν καὶ τῶν διὰ ζώσης φωνῆς διατηρηθεισῶν παραδόσεων περὶ τοῦ βίου τῆς ἐν Χάσκιοι Ὀσιομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἣς τὸ ἱερόν σκῆνος εὐρηται αὐτόθι ἐντὸς Λάσσηκος.

Τοῦ παρόντος πονήματος αἱ πρῶται λέξεις ἐγράφησαν κατὰ τὸ 1907, ὅτε ἐφοιτῶμεν εἰς τὴν κατὰ Φανάριον Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, ἀφιερῶντες τὰς ὀλίγας στιγμὰς τοῦ μαθητικοῦ ἡμῶν βίου εἰς τὸ γράφειν ἱστορικὰς περιγραφὰς τῆς πατρίδος μου Χάσκιοι, τὴν δὲ δημοσίευσιν αὐτῶν ἐκώλυσαν ἔκτοτε ἔνθεν μὲν ἡ ἀτέλεια αὐτῶν, ἔνθεν δὲ ἕτεροι λόγοι, ἀνεξάρτητοι τῆς ἐμῆς θελήσεως, καὶ χαίρομεν διὰ τοῦτο, διότι, καίπερ καθ' ἑαυτὸ ἴσως ἀτελές, ὅπως δὴ ποτε νῦν τελειότερον κατέστη, ἀποροφῆσαν τὰς κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα μελέτας ἡμῶν καὶ ἐρεῦνας.

Δύο κυρίως εἰσὶ τὰ αἷτια τὰ ὠθήσαντα ἡμᾶς εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος θρησκευτικοῦ ἀναγνώσματος: ἢ τε παντελὴς ἔλλειψις εἰδικῆς ἱστοριογραφίας τοῦ βίου τῆς Ὀσιομάρτυρος Ἀργυρῆς καὶ ὁ φόβος ἵνα μὴ πᾶσα παράδοσις ἱστορικὴ περὶ τοῦ βίου αὐτῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἀπόλλυται, ὡς δυστυχῶς ἀπωλέσθησαν τόσαι ἄλλαι ἐπιγραφαὶ μετ' ἄλλων κειμηλίων, εὗρισκομένων ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας.

Τὸ ὅλον ἔργον ἐβασίσσαμεν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ τῆς τοῦ Βύζαντος πόλεως Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου Δ' γράφέντων, καὶ ἄλλων αὐθεντικῶν πηγῶν ἐκ μεμβράνης, καὶ δημοσίως θέντων ἔργων ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐν μεσαιωνικαῖς ἐρεῦναις κ. Μ. Γεδεών, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ἔκειντο εἰς τὰς τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης προθήκας νεκρὰ καὶ ὅλως ἄγνωστα παντὶ τῷ Χριστιανῷ καὶ δὴ — τὸ καὶ λυπηρότερον — τοῖς ἀμέσως ἐνδιαφερομένοις Πικριδιεῖς. Οὐδεὶς ἠθέλησε καὶ ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἀναγνώσῃ τὸν βίον τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, καὶ ἐκδώσῃ αὐτόν, γενόμενος οὕτως αἷτιος ἠθικῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ ὕλικῆς ἀφ' ἑτέρου ὠφελείας, πορίζων πόρον ἀρκούντως καλὸν εἰς τὴν ἐνορίαν.

Μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιμηκύνω τὸν λόγον, παροδικῶς θὰ ἀναφέρω, χάριν τῆς ἱστορίας, ὅτι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1910, ἐπωφελούμενος τοῦ εἰς συν-

τάκτην διορισμοῦ μου εἰς τὴν ἀξιότιμον ἐφημερίδα ὁ « Ἀγών », ἐπεχείρησα νὰ δημοσιεύσω εἰς τὰς στήλας αὐτῆς τὸν βίον τῆς Ἀγίας, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπελθοῦσα ἡ ὑπὸ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως παῦσις τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος, ἀνέβαλε τὴν πρωτοβουλίαν μου ταύτην.

Ἐκτοτε δυστυχῶς οὐδὲν περὶ τοῦ βίου ταύτης ἠκούσθη, οὐδεμίᾳ δὲ κίνησις καὶ δρασίς παρατηρήθη. Ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τοιοῦτου ἔργου ἐξημιῶν κατὰ πολλὰ τὴν κοινότητά μας καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀγίας, ἦτοί τῃν 30 Ἀπριλίου.

Νῦν δὲ ἐκλεγεῖς ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τὴν 15 Ἰανουαρίου τοῦ 1912 ἔτους Γενικός Προαμμιεὺς τῆς ἐν Χάσκιῳ Φιλοπτώχου καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος ὁ « Ἅγιος Νικόλαος », ἔλαβον ἐκ νέου ἀφορμὴν ὅπως τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ἐπανορθώσω, δωρήσας τὸ πόνημα τοῦτο εἰς τὴν Ἀδελφότητα, ἧς τὸ Προεδρεῖον ἐν ἀποφάσει τῆς 21 Φεβρουαρίου, ὑπ' ἀριθμ. Πρακτ. ΙΘ', ἀνέλαβε τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσκοποῦμεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τὰ « Πικριδιωτικὰ » νὰ περιγράψωμεν ὀλόκληρον τὸ Χάσκιῳ (τὸ Πικρίδιον) ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ τοπογραφικὴν ἔποψιν μετὰ τοῦ βίου τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχομεν τὸν πρὸς τοῦτο καιρὸν, λόγῳ τοῦ ὀλιγοχρόνου μέχρι τῆς ἐορτῆς, ἀνεβάλομεν τοῦτο, ἀρκεσθέντες πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν ἔκδοσιν μόνον τοῦ βίου μετὰ τινων σημειώσεων

περὶ τοῦ Χάσκιοι, ὑποσχόμενοι ὁμῶς ὅτι προσεχῶς θέλομεν ἐκδόσει καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπου θὰ ἀναφέρωμεν πολλὰ περὶ τοῦ Χάσκιοι, τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν, τῶν κατὰ καιροὺς ταφέντων Ὁρθοδόξων Μεγιστάνων, Πρωθυπουργῶν, Ὑπουργῶν, Σέρβων Ἡγεμόνων, Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπου καὶ ὁ τάφος τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς.

Καταλήγων, ὀφείλω ἐκ χρέους, νὰ ὁμολογήσω χάριν καὶ εὐεργεσίαν πρὸς τὸν ρέκτην καὶ ἀκάματον Πατριάρχην, τὸν ἀπὸ ἐτῶν ἐπαξίως διευθύνοντα τοὺς οἴκους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Στάβου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀληθῆ πατέρα τοῦ ἔθνους, Κύριον Κύριον Ἰωακείμ τὸν Γ', ὅστις ἀνέλαβε σὺν πολλοῖς νὰ διευθετήσῃ τὰ πάντα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καταστήσας τὴν ἄλλοτε ἀπρόσιτον Βιβλιοθήκην προσιτὴν νῦν καὶ πλουσίαν, μεταβαλὼν αὐτὴν εἰς ἀληθὲς ἐντρύφημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις.

Ἡ ὑπὲρ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου δρᾶσις τοῦ ἀνδρὸς τούτου τυγχάνει ἀναμφισβήτητος. Τὸ ὅπως δὴποτε τέλειον τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Πατριαρχείων, ἢ διατήρησις ἀκριβοῦς καταλόγου πάντων τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων καὶ χειρογράφων, ὀφείλονται πρὸς παντὸς εἰς τὸ φιλόμουσον καὶ φιλιστορικὸν προσδὸν Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

Τελευτῶντες δέ, καθήκον ἀπαραίτητον ἡγούμε-

θα, ἵνα δημοσίᾳ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ δὴ πρὸς τὸν Μέγ. Βιβλιοθηκᾶριον Κωδικογράφον κ. Ἰωακείμ, τὸν Θεοφιλέστατον Σταυροπόλεως, τέως Ἀρχιεπιφύλακα τῶν Πατριαρχείων, κ. Χρ. Κνήτην, τὸν ἀκάματον Βιβλιοθηκᾶριον τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου κ. Κ. Κριτικίδην, τὸν δεξιὸν ἱεροψάλτην τῆς κατὰ Χάσκιοι ἱερᾶς Ἐκκλησίας κ. Β. Γεωργιάδην, τὸν διασώσαντα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἁγίας, ἣν πάνυ προθύμως μᾶς ἔδωκε, καὶ ἐν γένει πάντα, ὅστις εὐμενῶς ἀπεδέξατο τὴν παροχὴν οἰασθήποτε πληροφορίας. Ἀνομολογαῦντες τὴν ἀτέλειαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, καθ' ὅσον οὐδὲν τέλειον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Κοινοῦ, καὶ εὐχόμεθα, ἵνα ἕτερος εὐπορῶν χρόνου συμπληρώσῃ τὴν ἀτέλειαν ταύτην, μὴ κατακρίνων αὐστηρῶς αὐτήν, ἐνθυμούμενος ὅτι τοῦ καθήκοντος ἢ ἐκπλήρωσις εἶναι παντὸς δυναμένου ἴδιον καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς προθυμίας αὐτοῦ.

*Ἐγγραφον ἐν Χάσκιῳ, τὴν 1 Μαρτίου 1912.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

(Διευθύνων)

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας.

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δειχθεῖσα,
 πολυάθλη, ὥσπερ ἀδάμας στερερός, Χριστοῦ Μάρτυς ἐνδοξε,
 ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε
 καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον δι' ὃ σε, Ἀργυρῆ, αὐτὸς
 ἀξίως ἐδόξασε.

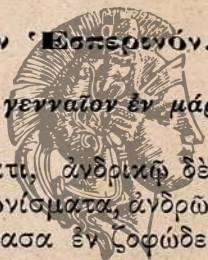

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ*
ΤΗΣ
ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν.

** Ἦχος Δ΄. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Γυναικεῖω μὲν σώματι, ἀνδρικῶ δὲ φρονήματι, ἀνδρικά διήνυσσας ἀγωνίσματα, ἀνδρῶν ἐν μέσῳ οἰκήσασα καὶ πάθη νεκρώσασα ἐν ζοφώδει τῇ εἰρκτῇ καὶ τυράννοισι αἰσχύνασα καρτερία σου, Ἀργυρῆ, ταῖς φρικταῖς σου δὲ βασάνοις τὸν μολύναι σε ζητοῦντα δεινὸν ἐχθρὸν σου κατήσχυνας.

Τοῦ ἐχθροῦ μηχανήματα ὡς ἀράχνας διέλυσας, Ἀργυρῆ πανθαύμαστε, καὶ ἀνίσχυρον αὐτοῦ τὸ κράτος ὑπέδειξας, δυνάμει τοῦ πνεύματος καὶ ἀμέλυντον αἰεὶ σεαυτὴν διετήρησας· διὰ τοῦτό σε εἰς θαλάμους φωτὸς τοῦ ἀνεσπέρου, κατηξίωσεν ὁ Κτίστης καὶ στέφει θείῳ ἐκόσμησε.

* Ἡ Ἀκολουθία δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Μηνολογίῳ καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκασθημεν νὰ τὴν περιλάβωμεν ἐνταῦθα. Μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν οἱ ψάλται ἔψαλλον ἀπὸ χειρογράφου.

Τυραννῶν σε ὁ Τύραννος, Ἀργυρῆ, κατηνάγκαζε τὸν Χριστὸν ἀρνήσασθαι, τὴν ζωὴν ἡμῶν, ἀλλὰ σὺ ὄντως κατέπτυξας βασάνους τοῦ σώματος, καὶ ἀπήλαυσας, σεμνή, εὐφροσύνην οὐράνιον· ἔθεν ἅπαντες μετὰ πόθου τιμῶντες προσκυνοῦμεν τὸ πολυάθλον σου σκῆνος καὶ τὸν Σωτῆρα δοξάζομεν.

Καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος στρεβλουμένη, θεόσοφε, καὶ τὸν σάλον ἅπαντα ὑπομένουσα, δεινῶν βασάνων καὶ θλίψεων, εἰρκτῶν καὶ κακώσεων, οὐκ ἠρνήθης τὸν Χριστὸν, ἀλλ' αὐτὸν ἀνεκήρυξας Θεὸν δίκαιον· ἔθεν Μάρτυς ἠξίωσαι τῆς ἄνω βασιλείας καὶ τοῦ κάλλους, ἔνθα τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον.

Δόξα : Ἦχος β'.

Τῶν αἱμάτων σου, τοῖς ρεῖθροις, Ἀργυρῆ ἀξιάγαστε, διηνεκῶς ἐργάζη, ἀσεβείας μὲν ποντισμόν, τῆς δὲ εὐσεβείας ἀρδεύεις τὰς ἀρούρας, αὐξάνουσα ἐν αὐταῖς τὸν στάχυν τῆς πίστεως, διὰ τοῦτο παραδόξως καὶ μετὰ θάνατον ὤφθης, διὰ τοῦ ἀθλητικωτάτου σου σκῆνους, νεφέλη πηγάζουσα ὄμβρους τῶν ἰαμάτων· πρέσβευε τοίνυν τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι Σωτῆρι Θεῷ, καὶ ἡμᾶς κατὰ τῶν τῆς πίστεως ἐχθρῶν ἐνισχύσαι καὶ δωρήσασθαι πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν : Τὸ τῆς ἑορτῆς.

Εἴσοδος : Φῶς ἱλαρόν. — Ἀναγνώσματα : Ζήτηι Ἀπριλίου 23.

Εἰς τὴν Λετὴν ἰδιόμελα.

Ἦχος Α'.

Σοφίας τῆς ἄνωθεν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐμφορουμένη πλουσίως, ἡ ἔμφρων καὶ ἐκλεκτῆ ἀθληφόρος Ἀρ-

γυρῆ, κατήσχυεν ἄρδην τυραννούντων τὰ φρυάγματα, ἀσέλγειαν κτηνώδη, θωπείαν τὴν ἄμετρον καὶ μιαρὰς αὐτῶν ὑποσχέσεις· καὶ ἀθλητικῶς τούτους εἰς τέλος κατέβαλε, ρητορεύουσα θεῖα διδάγματα. Καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς ταῖς ἀθληφόροις συγχορεύουσα, πρέσβευε, Ἄργυρῆ, τῷ Σωτῆρι καὶ Θεῷ, δωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος Δ΄.

Ισχύϊ παρὰ Χριστοῦ ρωσθεῖσα, θεόφρον Ἄργυρῆ, καὶ θεοπνεύστου σοφίας πλησθεῖσα, ἔστης πρὸ τοῦ βήματος γενναίως ταῖς τυραννοῦσιν ἀνθισταμένη· καὶ τὸν μὲν νόμιμον σύνευνόν σου τιμῶσα, τὸν δὲ Ἰησοῦν ὡς Θεὸν ἀφόβως κηρύττουσα, παρὰ τῶν ἀπίστων ὑπέστης ἀνυπολόγητος βασάνους καὶ πολυχρόνιον κάθειρξιν. Πρέσβευε τοίνυν Χριστῷ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῶν πιστῶν τελούντων τὴν μακαρίαν σου ἄθλησιν.

Ἦχος πλ. β΄.

Ρωμαλαιότητι νοός, εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως κατήσχυνας, Ἄργυρῆ πανεύφημε μάρτυς, τοὺς τῆς ψευδοῦς γνώσεως τῷ βυθῷ κυλινδουμένους τυράννους, ρητορεύουσα σαφῶς ἐν ζοφῷδει τῇ εἰρηκτῇ θεογνωσίας θεῖα δόγματα· δι' ἃ καὶ δικαίως ἡξιώθης ἀπολαῦσαι τῆς διαδόχου βασιλείας τῶν οὐρανῶν, αἰτοῦσα εἰρήνην τῷ κόσμῳ καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα : Ἦχος πλ. δ΄.

Οτε τὸ ἀθέμιτον τυραννικὸν ἐγένετό σοι πρόσταγμα, τόν τε Χριστὸν καὶ τὸν νόμιμον σύνευνον ἀρνῆσαι, σωφρονεστάτη Ἄργυρῆ, καὶ γάμον μιαρὸν συνάψαι καὶ τῇ πατρῷᾳ πίστει ἀποταχθῆναι, καὶ βίᾳ πολλῇ.

σοι ἐπεφέρετο, ἀφορώσα τὴν σῆς ψυχῆς σου ἀπώλειαν τότε, πανεύφημε, ὡς τις ἀστήρ φαεινὸς ἐξέλαμψας ἐν εἰρικτῇ τῇ ζοφερᾷ, ἀπιστίας ζόφον καὶ λαγνείας διώκουσα, καὶ φέγγος εὐσεβείας ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν ὑπανάπτουσα, καὶ τρανώς ἐκβοῶσα, Θεὸς μέγας τυγχάνει ὁ σαρκὶ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστὰς τριήμερος, ἐν ᾧ πάντες οἱ εὐσεβεῖς καυχώμεθα. Ὅθεν καὶ ἐπαξίως ἀθλητικῶ στεφάνῳ στεφθεῖσα, πρέσβευε διηνεκῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν : Τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τὸν στίχον προσόμοια.

Ἦχος α'. **Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣ
Σὺ ἀγαθὰ τὰ παρόντα σπουδῇ ἀντήλλαξας, πίστεως τοῦ Σωτήρος, Ἀργυρῆ ἀθληφόρε, καὶ ἰσχυρῆς ἐκ πόθου οἰκεῖν καρτερώς τὸ δεινὸν δεσμωτήριον, καὶ γὰρ ὁ ἔνθεος πόθος τοῦ ποιητοῦ, τὴν ἀγάπην τῶν κτισμάτων νικᾷ.

Στιχ. Ὑπομένουσα ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι.

Μόνον τὴν ἔνθεον πίστιν Χριστοῦ ποθήσασα, καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀληθεία θελχθεῖσα, τοῦ σώματος τὸ κάλλος ἐβδελύξω, σεμνή, καὶ τὴν βίου τερπνότητα, καὶ ταῖς βασιάνοις παρέδωκας σεαυτὴν, Ἀργυρῆ θεομακάριστε.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατηύθυνε τὰ διαθήματά μου.

Σὺ ἀληθὴς ἀθληφόρος, ταῖς θεαῖς πράξειςιν, ἐδειχθης τοῦ Κυρίου, Ἀργυρῆ, ἐν τῷ κόσμῳ, δι' ὃ καὶ

οὐρανίου χαρᾶς ἔσαι καὶ βασιλείας ἡξίωσαι, καθικε-
τεύουσα τοῦτον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμώντων σου τὰ λεί-
ψανα.

Δόξα. Ἦχος β'.

Η μόλις γάμψομι δὲ μιλῆσασα γυνὴ τρυφερά. Ἀργυρῆ ἡ
πανένδοξος, τὸ θρέμμα μὲν τῆς Προύσης, τοῦ Βυ-
ζαντίου δὲ τὸ καύχημα, ἴσχυσε τὴν ὑπερήφανον ὄφρυν
καταστρέφαι τοῦ ἀλάστορος τυράννου, τὴν εὐσέβειαν
αὐτῆς βουλομένου μεταστρέφαι καὶ τὴν ἐν γάμψομι μολύ-
ναι αὐτῆς παρθενίαν. Ὅθεν τοῦτον νικήσασα, ἀνῆλθεν
εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης, ἔνθα νῦν πρεσβεύει τῷ ἀνα-
στάντι Θεῷ, φυλάττειν ἐν εἰρήνῃ τῶν ὀρθοδόξων τὰ
πλήθη, ἡμῖν δὲ τοῖς ἐν πίστει τιμῶσιν αὐτῆς τὸ χαρι-
τόβατον σπῆνος, δωρησασθαι ἱλασμόν καὶ τὸ μέγα
ἔλεος.

Καὶ νῦν. Τῆς ἑορτῆς.

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας.

Ἦχος δ'. **Ταχὺ προκατάλαβε.**

Τυράννου κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δει-
χθεῖσα, πολυάθλε, ὡσπερ ἀδάμας στερρός, Χρι-
στοῦ μάρτυς ἔνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν
τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον·
δι' ὅ σε, Ἀργυρῆ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε.

Καὶ νῦν. Τῆς ἑορτῆς.

(Ἀπόλυσις).

Εἰς τὸν Ὁρθρον.

(Μετὰ τὴν α΄ στιχολογίαν).

Κάθισμα. Ἦχος α΄. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Αμνὰς ὡς λογικὴ τῷ ἀμνῷ καὶ ποιμένι προήχθης
εὐθαρσῶς διὰ τοῦ μαρτυρίου, τὸν δρόμον τελέσασα
καὶ τὴν πίστιν τηρήσασα· ἔθεν σήμερον μετὰ χαρᾶς
προσκυνοῦμεν, Ἀργυρῇ σεμνῇ, τὸ χαριτόβρυτον ὄντως
καὶ ἔνδοξον σκῆνός σου.

(Εἶτα τῆς ἑορτῆς).

(Μετὰ τὴν β΄ στιχολογίαν).

Ἦχος πλ. α΄. *Τὸν συνάναρχον λόγον.*

Αργυρῆς τῆς πανσέπτου ἀνευφημήσωμεν τὰς βασί-
λους, τοὺς ἄθλους καὶ τὰ παλαισματα, ἀὐπέστη
καρτερῶς διὰ τὸν Κύριον, καὶ καρδίᾳ καὶ ψυχῇ πιστῶς
βοήσωμεν αὐτῇ· πανθαύμαστε ἀθληφόρε, ὡς εὐσε-
βείας τὸ δείγμα ἡμῶν τὴν πίστιν λιταῖς σου στήριξον.

(Εἶτα τὸ τῆς ἑορτῆς).

Οἱ ἀναβαθμοί, τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου.

Προκείμ. Ἦχος δ΄. Ἰπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον
καὶ προσέσχε μοι.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτρας τοὺς πόδας μου·
καὶ κατηύθυνε τὰ διαδήματά μου.

Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον : (Κατὰ Λουκᾶν) *Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐαν-
τοῦ μαθηταῖς, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ κλπ.* (Ζήτει Νοεμ. 6).

Ὁ Ν΄ [50] ψαλμὸς *Ἐλέησόν με ὁ Θεός.*

Δόξα. *Ταῖς τῆς ἀθληφόρου.*

Καὶ νῦν. *Ταῖς τῆς Θεοτόκου.*

Ἰδιόμελον. Ἦχος β'.

Ἰκετεύουσα Χριστόν, μὴ διαλίπεις, Ἀργυρῆ ἀθληφόρε, ρύσασθαι δεινῶν καὶ παντοίων πειρασμῶν τοὺς σὲ γεραίροντας.

Ὁ ἱερεὺς: *Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου.*

Ὁ Κανὼν τῆς ἑορτῆς εἰς δ' καὶ τῆς ἀγίας εἰς δ'.

ᾠδὴ α'. Ἦχος δ'. *Θαλάσσης τὸ Ἐρυθραῖον.*

Ταῖς θείαις τῶν Ἀθληφόρων τάξεσιν ἀγαλλομένη νῦν, ὦ ἀθληφόρε θεία Ἀργυρῆ, καὶ Χριστοῦ ἀπολαύουσα τῆς θείκης λαμπρότητος τοὺς σὲ τιμῶντας καταλάμπρυνον.

Τὸ θῆλυ, ὦ Ἀργυρῆ πανεύφημε, ἀρρενωθὲν τὴν ὀφρύν, τοῦ καυχωμένου πρῶτην ἀναιδῶς, καταστρέψαι εὐσέθειαν τῇ ἀσθενείᾳ σώματος καὶ σθένει θείῳ καταδέβληκε.

Δόξα.

Σταυρῷ σε ἀνυψωθέντα, Κύριε, καλῶς πιστεύουσα τῶν αἰκισμῶν ἢ μάρτυς Ἀργυρῆ, ὑπομένει τὴν βάσανον, τῇ παναλκείᾳ δυνάμει σου, δι' ἧς βροτοὶ ἐνευρώθησαν.

Θεοτοκίον.

Σαφῶς σε τῆς τοῦ Θεοῦ σαρκώσεως νυμφῶνα, Ἄχραντε, καὶ λογικὸν γινώσκων καὶ φαιδρόν, ἰκετεύω ρυσθῆναι με νόσων ψυχῆς καὶ σώματος καὶ πειρασμῶν καὶ περιστάσεων.

ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.*

Λαμπρύναντος σὴν ψυχὴν τοῦ θείου ἔρωτος, σεμνῆ, βάσανον τῆς σαρκὸς ἠλόγησας καὶ τοὺς αἰκισμοὺς κατεφρόνησας.

Ισχύϊ τοῦ Πανουργοῦ, τὴν τοῦ ἀλάστορος ὄφρῶν ἔρριψας, καὶ ὡς κόνιν πάντα συντρίψασα, τὰ ὀστέα αὐτοῦ διεσκόρπισας.

Αϊμάτων σου αἰ ροαί, πῦρ ἀπιστίας, Ἄργυρῆ, ἔσβησαν, τοὺς ἀσεβεῖς δὲ ἀπαντας ἤρδευσαν τῆς πίστεως νάμασιν.

Θεοτοκίον.

Εμοῦ, ἀγνή, τοῦ οἰκτροῦ, ἀμαρτωλότερος οὐδεὶς ἐπὶ γῆς, ὅθεν βῶ σοι, Δέσποινα, ἴλεως γενοῦ μοι καὶ σῶσόν με

Κάθισμα τῆς Ἁγίας. Ἦχος α'. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Ανδρέα τὴν ψυχὴν, Ἄργυρῆ, ὀπλισμένη, παρέδωκας σαυτὴν εἰς παντοίας βασάνους, τῷ πόθῳ τοῦ Κτίστου σου φλεγόμενη καὶ ἔρωτι· ὅθεν ἤλεγξας τὴν τοῦ τυράννου μνίαν καὶ διάδημα παρὰ Χριστοῦ ἐκομίσω τῆς νίκης λαμπρότατον.

Εἶτα τὸ τῆς ἑορτῆς.

ᾠδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.*

Τοῦ παντάνακτος τῷ πόθῳ ἢ σὺ καρδία, πυρπολουμένη ἀνθρακας, Ἄργυρῆ, τῆς πλάνης, σὴ ροὴ ἀπέσβεσεν αἱμάτων καὶ θάλασσαν ἀπιστίας πάσης ἐξήρανε.

Τοῦ τὴν πρώτην ἀπατήσαντα πάλαι Εὐαν, ἀθλητικῶς ἐνστάσειν, Ἄργυρῆ, καθεῖλες, πάσας τὰς μεθόδους τε αὐτοῦ καὶ σοφίσματα ὄλωσ ἀσθενῆ ἀποδείξασα.

Αργυρῆ μεγαλομάρτυς, σὺ παρ' ἀπίστων, ὡς ἐκ θη-
ρῶν ἀγρίων κατασπαραχθεῖσα, ἄμωμον ἐτήρη-
σας, Θεῶ δὲ προσήνεγκας ἱερὸν σαυτὴν καλλιέργημα.

Θεοτοκίον.

Ρυπωθέντα με κηλίσι τῆς ἁμαρτίας, ταῖς δραστι-
καῖς πρεσβείαις σου, ράντισον ὑσώπῳ καὶ τοῦ
μολυσμοῦ τῶν παθῶν καθάρισον, ἄχραντε, καὶ δεῖξον
πολίτην οὐράνιον.

ᾠδὴ ε'. *Σύ, Κύριέ μου, φῶς.*

Τοὺς μύθους ἀσεβῶν, εὐσεβῶς σὺ διήλεγξας, μειώ-
σασα πλάνην τούτων, Ἀργυρῆ ἀθληφόρε, τὸ
κλέος καὶ κρατάλωμα.

Ερύθημα βαφαῖς τῶν ἁμαρτιῶν τελέσασα, τὸ πρότερον
τῆς ἀγγελίας, Ἀργυρῆ, σαυτὴν, εἶτα Θεῶ οὕτω
προσήνεγκας.

Τῷ κάλλει σου, Σωτήρ, Ἀργυρῆ ἡ πανεύφημος παρέ-
δράμε τετρωμένη, τὰ τοῦ κόσμου ἰδέα, ἐν Σοὶ
μόνον ἐμβλέπουσα.

Θεοτοκίον.

Ανθρωπον πρὸς φθορὰν ἀνεκτήσω τὸν ρεύσαντα διὰ
τοῦ θεοῦ Υἱοῦ Σου, καὶ τὴν πρὶν ἀφθαρσίαν ἐνε-
δυσας, πανάσπιλε.

ᾠδὴ ε'. *Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.*

Σωτήρα τὸν θάνατον τὸν μόνον ποθήσασα, τοῦ ὄρω-
μένου θανάτου νευρουμένη σθένει ἐπουρανίῳ,
ἡ θεόφρων ἀνδρικῶς Ἀργυρῆ οὐκ ἐδειλίασεν.

Ιδεῖν σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων πανάγιε, τὸ ἀπαράμιλ-
λον κάλλος, τετρωμένη ἔρωτι τῷ ἐνθέῳ, τῶν βασά-
νων τὴν πικρίαν ἡ Ἀργυρῆ καθυπέμεινε.

Φρόνημα ἀνδρικὸν πρὸς τὴν πάλην ἀνέλαβες, ὦ Ἀργυρῆ θεοφόρε, καὶ εἰσηλθες μέσου τῶν τυραννούντων καὶ τῷ ξίφει τῆς εὐσεβείας αὐτοὺς ἐθανάτωσας.

Θεοτοκίον.

Φώτισον τὴν ψυχὴν μου, Μαρία πανάχραντε, ἀντιλαβοῦ μου καὶ ρῦσαι, μητρικαῖς πρεσβείαις σου, πάσης νόσου ἀνιάτου καὶ τοῦ σκότους τῶν πταισμάτων τὸν δοῦλόν σου.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. **Ἐπεφάνης σήμερον.**

Ως σελήνη πάμφωτος ἔλαμψας κόσμῳ, ἐφαπλοῦσα τῶν πόνων σου μαρμαρυγὰς, ὦ Ἀργυρῆ, καὶ λαμπρότητος τοῖς κράζουσι: χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

Ὁ Οἶκος.

Ιερωτάτην καὶ θεῖαν ἐν πίστει συγκροτοῦμεν πανήγυριν, ἅπαντες οἱ πιστοὶ φιλομάρτυρες, σοῦ τῆς ὑπὲρ ἀργύριον καὶ χρυσίον λαμπροτέρας πανευκλεοῦς ἀθληφόρου νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἐπιτελοῦντες τὴν παμφαεστάτην καὶ ἔνδοξόν σου μνήμην γεραίροντες χαρμονικῶς τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπων παλαισμάτα, τὰς ἀριστείας καὶ τοὺς πόνους, οὓς ὑπέστης, τοῦ διατηρῆσαι τὴν τε ἐν γάμφῳ παρθενίαν καὶ τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ οὐρανόθεν παμβασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀμόλυντα καὶ αἰτούμενοι τυχεῖν, ταῖς ἱεραῖς σου καὶ ἐνθέρμοις πρὸς αὐτὸν δεήσῃς, τῆς οὐρανόθεν ἐκείνης μακαριότητος, ἔνθα οἱ χερσὶ ἀγάλλονται τῶν βρώντων: χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Τῆς Δ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μνήμη τῆς Ἁγίας ἐνδόξου Νεο-
μάρτυρος Ἀργυρῆς.

Ἡ Ἀργυρῆ δὲ τῆς φυλακῆς βασάνοις
ὕπερ τὸ ἀργύριον ἡμᾶς φαιδρύνει.

Μαρτυρικὸν λάβεν Ἀργυρῆ στέφανον ἐν τριακάδι,

Ἦς ἡ χάρις καὶ πάντων τῶν συνεορταζομένων βοηθείη
καὶ διασώζοι πάντας ἡμᾶς, παντὸς ἐπερχομένου ὄρατοῦ τε
καὶ ἀοράτου δεινοῦ. Ἀμήν.

Ῥδὴ ζ': *Ἐν τῇ καμίνῳ.*

Σὺν ἀθληφόροις ἐν οὐρανόις, ἐνδόξε Ἀργυρῆ,
πέλεις, αἰκισμοὺς καὶ μάστιγας καρτερῶς ἐν τῷ
φάλλειν ὑπομείνασα, εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς
δόξης σου, Κύριε.

Ὁ δειλιῶσα, ὦ Ἀργυρῆ, σὺ μᾶλλον καρτερικῶς
ἤχθης πρὸς δεινὰς βασάνους, ἀναψυχὴν αἰσθο-
μένη καὶ κραυγάζουσα: εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ ναῷ
τῆς δόξης σου, Κύριε.

Λελαμπρυσμένη θεαρχικῶς ἀκτίσιν ὄλον τὸν νοῦν,
πάσαν τὴν ἀχλὺν ἡμαύρωσας, Ἀργυρῆ, τῶν τυ-
ράννων, καὶ κατέπληξας αὐτοὺς τοῖς θαύμασιν, ἅπερ ἐν
εἰρκτῇ ἐξετέλεσας.

Θεοτοκίον.

Ἐν τῇ γαστρὶ σου κατασκηνώσας, κόρη, ὁ βασιλεὺς
πάντων τῶν αἰώνων, ἔδειξεν οὐρανῶν πλατυτέραν
καὶ ἄμαχον, τῶν ἀνυμνούντων σε προστασίαν καὶ σκέ-
πην καὶ τείχος ἀκράδαντον.

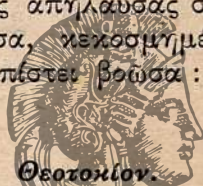
Ῥδὴ η'. *Διτριωτὰ τοῦ παντός.*

Τυραννήσασα πόθῳ τοῦ Κτίστου σου, Ἀργυρῆ, τὸ σὸν σῶμα ἀπήμβλυνας, ἐν γυναικειῷ σώματι, κέντρα τυραννούντων, ἄθλους τοὺς θείους ὑποστάσα ἀνδρείως, φερώνυμε.

Εν εἰρικτῇ καθειρχθεῖσα, πανεύφημε Ἀργυρῆ, πα-
ραλόγως, τοὺς ἄφρονας ἐχθροὺς στερρῶς κατέ-
πληξας τῇ ὑπομονῇ σου, ἀναβοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

Οὐρανῶν βασιλείας ἀπήλασας σὺν Χριστῷ, Ἀργυ-
ρῆ βασιλεύουσα, κεκοσμημένη στίγμασι, καὶ
δεινῶν τῷ κάλλει, πιστεῖ βοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Θεοτοκίον.

Ισχυρόν μου σὺ εἶ τὸ κραταίωμα, οὐ πτοῦμαι διὰ τοὺς
φθονούντάς με, ἀλλ' ἀνυμνῶ σε, Δέσποινα, καὶ βοῶ
τῷ σῷ τόκῳ, πάντα τὰ ἔργα εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε τὸν
Κύριον.

Ῥδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρόβητος.*

Ωφθης τυραννούντων ἐν μέσῳ ὡσανεὶ παμφάγων
λύκων, μάρτυς Ἀργυρῆ, τὴν ἐκεῖνων μανίαν
ὄντως καταπαλαίουσα καὶ τῷ Σωτῆρι ἔνθεον δῶρον
σαυτὴν προσενέγκασα.

Οὐπερ ἡξιώθης ὀμίλου, ἥσπερ ἀπήλασας νῦν δό-
ξης, ὦ Ἀργυρῆ, τοὺς τελούντας τὴν παναγίαν
σου μνήμην πρέσβευε ἐπιτυχεῖν, ὡς ἔχουσα τὴν παρ-
ρησίαν πρὸς τὸν Κύριον.

Σὺ νῦν ἐν σκηναῖς οὐρανόις, ὦ Ἀργυρῆ, κατατρυ-
φῶσα καὶ ταῖς τοῦ πανσέπτου Σωτῆρος φωτιζο-
μένη ἀεὶ λαμπρότησι. τοὺς σὲ ὑμνοῦντας φώτισον καὶ
τῶν κινδύνων ἐλευθέρωσον.

Θεοτοκίον.

Μόνος ὑπερέβην ὁ τάλας ὑπερβαλλόντως Νινευίτας
ἐν ταῖς ἀμαρτίαις, καὶ ὤφθην τῆς ὑψηλοῦ ἀχθοῦ
βαρύτατον, ἀλλὰ σὺ μόνη, πάντα γνε, σαῖς ἰκεσίαις με-
διάσωσον.

Ἐξαποστειλάριον τῆς Ἁγίας. *Γυναῖκες ἀκουσίσθητε.*

Φρικτὸν ἰδόντες θέαμα, εἰ τῶσαναι ἐξέστησαν, ἦν
γὰρ ἐνόμισον εἶναι γυναῖκα ἀσθενεστάτην,
ὄρωντες ὑπομένουσαν καρτερικῶς τὰς βασάνους, ὑπὸ
τὸν φόβον ἔκραζον: τῆς Ἀργυρῆς Θεὸς μέγας, ὁ ταύ-
τη ἰσχὺν δωρήσας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἴνους στιχηρὰ προσόμοια δ'.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανόων.*

Νενοηκῶς τῆς ψυχῆς σου, σοφέ, εὐγένειαν, καὶ τὸ τῆς
διανοίας στερεὸν ὁ Δεσπότης ἐνέταξεν, Ἰάκωβε,
τῷ χορῷ τῶν μαθητῶν τῶν προκρίτων αὐτοῦ καὶ ἐν
τοῖς ἔθνεσι πᾶσι τοῦτον αὐτὸν καταγγέλλειν σὲ
ἀπέστειλε.

Πολυειδεῖς ὁ πανοῦργος ἐχθρὸς σου ἤγειρε τοὺς πειρα-
σμοὺς καὶ πάθη, ἀλλὰ κέραν τὴν τούτου συνέτριψας,
πανθαύμαστε Ἀργυρῆ, τῇ ἀνδρικήῃ καρτερίᾳ σου, διὸ

χορῶ σε γυναίων τῶν ἱερῶν συνηρίθμησεν ὁ Πλάσσης σου.

Τοῦ ὀρωμένου θανάτου σὺ κατεφρόνησας, ὑπὲρ τοῦ ἀοράτου, Ἀργυρῆ σου Σωτήρος, καὶ πάσας τὰς βασάνους ὑπέστης στερρῶς καὶ τὸν βίαιον θάνατον· καὶ διὰ τοῦτο ἐστέφθης χειρὶ αὐτοῦ, θεῖοις στέμμασιν ἀθλήσεως.

Δόξα εἰς τοὺς Αἴνους. Πλ. α'.

Μελοποιηθὲν ὑπὸ Βασιλείου Μ. Γεωργιάδου.

(Δεξιῶ φάλτου Χάσκιω).

Δεῦτε, φιλομάρτυρες πάντες, τὴν Χριστοῦ παρθενο-μάρτυρα Ἀργυρῆν, συναλθόντες εὐφημήσωμεν, σήμερον γὰρ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως παρ' αὐτοῦ, νομίμως ἀθλήσασα, ἀπέληψε. Τὸν ὑπερήφανον ὄφιν τῇ δυνάμει τοῦ Σταυροῦ, τῇ εἰρκτῇ κατασυντρίψασα· τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ρωμαλαλαῖς φρεσίν, ὑπὲρ ἥλιον φαιδρύνασα*. Συγχάρητε οὖν, ἀγγέλων τὰ τάγματα καὶ μαρτύρων οἱ δῆμοι, ἅμα σὺν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς, πανηγυρίζοντες καὶ δοξάζοντες αὐτήν, τὴν τὸ ἀθλητικώτατον αὐτῆς σκῆνος τῇ γῇ δωρησαμένην, ἰατρῆϊον παθῶν ψυχικῶν καὶ δεινῶν περιστάσεων.

Ἔτερον Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Αθλητικὴν πανήγυριν δεῦτε σήμερον, πιστοί, εὐλαβῶς ἐπιτελέσωμεν, εὐχαριστοῦντες ὑδαῖς πνευματικαῖς, τὸν θαυμαστὸν ἐν μάρτυσι Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν. Τὸ φρικτὸν γὰρ κράτος τῆς ἀσεβοῦς δυναστείας

* Τὸ Δοξαστικὸν περὶ τὸ τέλος ἐπεδιορθώθη ὑπὸ τοῦ αἰδ. κ. Νέστορος Σουσιλίδου.

ἐν γυναικεῖα φύσει οὗτος κατηγωνίσαστο, καὶ τὴν ἑαυτοῦ
θειαν δύναμιν, ἐν ἀσθενείᾳ ἐπλήρωσεν Ἀργυρῆς τῆς
καλλιμάρτυρος. Ταῖς αὐτῆς οὖν πρεσβείαις σῶσον,
Θεὲ παντοδύναμε, τοὺς σὲ πιστῶς λατρεύοντας καὶ
εὐλαβῶς ἐκτελοῦντας μνήμην αὐτῆς τὴν πανσέβαστον.

Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Δοξολογία Μεγάλη. Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου
καὶ ἀπόλυσις.

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

Μάρτυς τοῦ Κυρίου, πανευκλεῆς Ἀργυρῆ τριτάτη
καρ, διαφύλαττε τὴν εὐσέβειαν τὴν σὴν σκῆνος προσκυνοῦν-
τας ἐν πίστει τε καὶ πόθῳ ἐκ βλάβης τε παντοίας πα-
θῶν καὶ θλίψεων. (Μ. Γ.)

Ἀστρον ἀνχτέταλκε φαινὸν ἐκ τῆς Βιθυνίας ἢ πολύ-
αθλος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς καὶ φωτίζει πιστῶν
ἅπαν τὸ πλῆθος τὴν Ἀργυρῆν τὴν ἐνδοξον μεγαλύ-
νομεν.

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

(1688—1721)

Πᾶς, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἔμοι ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν
Οὐρανοῖς. [Ματθ. 10 Στ. 30]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἶχε ἀληθῶς ἡ Ἀργυρῆ, ὡς ἄλλοτε ἡ Χανααῖα, πίστιν, εἶχε φρόνησιν, εἶχε ταπεινοφροσύνην· πλὴν ἐὰν ἔλειπεν ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῆς ἡ ἐπιμονή, δὲν θὰ εἰσῆρχετο εἰς τὸν παράδεισον.

Ἐπέμεινε στερεὰ καὶ ἀσάλευτος εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, καὶ πολλὴν καὶ μεγάλην εὖρε τὴν ἐναντιότητα, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίκησε, καὶ ἀπέλαβε τοῦ ποθομένου, καθὼς ἤθελε καὶ ἐπεθύμει. «Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις».

Ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἐστὶν ἀρετὴ τοσοῦτον ἀναγκαῖα, ὥστε χωρὶς αὐτῆς οὐδεὶς ἀπολαμβάνει τὴν ποθουμένην σωτηρίαν.

Ἡ Ἠθική, τὸ Εὐαγγέλιον, διδάσκει, ὅτι ἐκεῖνος μόνον φθάνει εἰς τοῦ παραδείσου τὴν κατοίκησιν, ὅστις περιπατεῖ τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον. Τοῦτον δὲ τὸν δρόμον βλέπομεν εἰκονιζόμενον ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ [Δευτ. κη' 12] διὰ τῆς κλίμακος τοῦ Ἰακώβ, τῆς ἐστηριγμένης ἐν τῇ γῇ καὶ φθανού-

σης εἰς τὸ ὕψος τοῦ Οὐρανοῦ. Δι' αὐτῆς οἱ ἄγγελοι καταβάνουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, φέροντες τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν, καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅμοιοι γενόμενοι τοῖς ἀγγέλοις, ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν.

Ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ταπεινότης, ἡ ὑπακοή, ἡ σωφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, ἡ ἀγρυπνία καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρεταί, εἰσὶν αἱ βαθμίδες ταύτης τῆς οὐρανοῦ κλίμακος, ἣν ἀνήλθε νεωτάτῃ ἡ Ἀσχυρῆ, ἥτις, τρέχουσα ἀόκνως ἐπὶ τὰ ἄνω, κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν τῆς Ἐδέμ κατοίκησιν.

Εἰς τὸν οὐράνιον τοῦτον δρόμον συνήνησεν ἐπιβούλους ἀόκνως ἐπιβουλεύοντας, συνήνησε πολεμίους νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν πολεμοῦντας, συνήνησε ληστῶν βέλη πεπυρωμένα καὶ αὐτῆς διὰ παντός ριπτόντας καὶ ὅμως, κατὰ τὸν Σειράχ (β' 1), ἐδούλευσε τῷ Κυρίῳ, ἐτοιμάσασα τὴν ψυχὴν τῆς εἰς πειρασμόν.

Σὺ δέ, Ἰησοῦ Χριστέ, ὅστις διὰ τοῦ ἰδίου παραδειγματός Σου τὴν ἀληθινὴν πίστιν καὶ δικαιοσύνην λόγῳ μὲν διδάξας, ἔργῳ δὲ ὑποδείξας, καθοδήγησόν με τὸν Σὸν δοῦλον, ταπεινὸν καὶ πτωχότατον ἄνθρωπον καὶ σκώληκα τῆς ζωῆς, ὅπως τιμήσω μὲ λόγους τάχα ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἐτίμησεν ὁ Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, νὰ ἐγκωμιάσω καὶ δοξάσω ἐκείνην, ἣν ἐστεφάνωσεν ἡ Ἁγία Τριάς εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Νὰ ὁμολογήσω Ἐκείνην, ἐγὼ ὁ δοῦλος τῶν παθῶν, ἥτις εὐθὺς ἅμα ἐχωρίσθη ἀπὸ τοῦ θνητὸν τοῦτο σαρκίον, Ἄγγελοι τὴν προϋπήνησαν, Ἀρχάγγελοι τὴν περιετριγύρισαν καὶ ὅλαι αἱ Ἄγαια Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν μὲ πολλὰς εὐφημίας ἐδεδιόθησαν.

Καὶ τοιαύτην φαντάζομαι, ἐγὼ ὁ ἀχρεῖος δοῦλος, νὰ τιμήσω Ἐκείνην, ἥς ἡ κατοικία εἶναι ὁ οὐρανός, ἡ τροφή ὁ Θεός, τὸ ἔργον ἡ πρὸς Αὐτὸν ὑμνωδία, τὰ ἐνδύματα τὸ φῶς καὶ ἡ λαμπρότης τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Δὲν ἤθελε τὸ

τοιούτο φανή ματαιοπονία; και μάλιστα διαν ἀκούσης αὐτὴν τὴν ἰδίαν λέγουσαν: «Εὐχαριστῶ τῷ Πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντί με εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν Ἀγίων ἐν τῷ φωτί, Ὃς ἐρρύσατό με ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, και μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης Αὐτοῦ». Ὅχι, ὄχι! Αὐτὸ δὲν ἤθελε φανή ματαιοπονία και οὔτε παράδοξον νὰ δοξάσῃ τις μὲ δ,τι δύναται και νὰ εὐχαριστῇ μὲ ὁποίους λόγους δύναται τὸν ἑαυτοῦ Εὐεργέτην, Μεσίτην, διὰ νὰ φανῇ ἡ ἀληθῆς Δικαιοσύνη και ἀφοσίωσις εἰς τὸν Χριστὸν και ἀξιωθῶμεν τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁμολογίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἴδωμεν εὐμενῶς τὸν δρόμον τῆς Ἀρετῆς, ὃν ἀόκνως ἡ Ἀργυρῆ διήνυσε.

Ποία ἄλλη μεγαλειτέρα χαρὰ, ποία ἄλλη καλλιτέρα ἀγαλλίασις δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς ἓνα καλὸν και πιστὸν δοῦλον, ἐκτός ἐκείνης, ἡ ὁποία τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν νὰ ὑπομένῃ δι' ἀγάπην τοῦ Εὐεργέτου και Προστάτου αὐτοῦ ἀναριθμήτους τιμωρίας και μυρίους βασάνους! Περισσότερα βεβαίως χαρὰ προξενεῖται διὰ τὰ αὐτὰ βάσανα και περισσότερα ἔπαθεν, ὑπέμεινε ὁ ἴδιος Αὐθέντης, ὁ ἴδιος Εὐεργέτης διὰ τὸν εὐεργετούμενον δοῦλον!

Τοῦτο λοιπὸν τὸ λέγει ἡ παρὰ πόδας ἐξιστόρησις τοῦ βίου τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς. Ἡ Ἀργυρῆ ἠκολούθησε μετὰ σταθερᾶς και ἀκραδάντου πίστεως τὰ λόγια και διδάχας τοῦ Κυρίου, Ὅστις μετὰ πολλῶν λέγει: «Εἰ ὁ κόσμος ὁμᾶς μισεῖ, γινώσκειται ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν» (Ἰωάνν. Κεφ. ιε'). Ὑπέμεινε μετὰ γενναιότητος, ὑπέφερεν εὐχαρίστως τὰ πάντα, ἐμισήθη ὑπὸ τῶν κακῶν και πονηρῶν, ἐτυραννήθη ὑπὸ τῶν ὤμων και ἀπανθρώπων μὲ διάφορα και πολυποικίλα και δεινὰ βασανιστήρια και ὁμῶς ἐδοξάσθη ἐν οὐρανοῖς και ἔλαβε πολὺν μισθόν. Σήμερον δοξάζεται, τιμᾶται, γεραίρεται, προσκυνεῖται και ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκακίσθη και ἐδεινοπάθησε και ἐμισήθη, και

ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπου ἠθέλησε νὰ ἔχη θέσιν καὶ κληρονομίαν μετὰ τὴν ἡρωϊκὴν καὶ ἀποστολικὴν τῆς ὑπομονῆς.

Ὅποιος τῇ ἀληθείᾳ ὁ τῆς Ἀργυρῆς βίος, ἀναπλαττόμενος διὰ τῆς φαντασίας κατὰ τὰ αὐθεντικῶς παραδεδομένα!

Ἡ γυνὴ αὕτη, μὴ θελήσασα νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς ἀκολάστους ὀρέξεις ἀλλοθρήσκου, τοῦ μέχρις ἀσθениκότητος ἔρωτευθέντος αὐτὴν, κατετάχθη ἐν τῷ χορῷ τῶν Μαρτύρων.

Οὐδεὶς διωγμὸς, οὐδεμία καταδίωξις, οὐδεμία βία καὶ ἡ ἀπηνεστέρα ἀκόμη, ἴσχυσαν διὰ μέσου τῶν 16 συναπτῶν ἐτῶν, νὰ μειώσωσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τῆς ἀγαθῆς ταύτης κόρης.

Ἐκατὸν ἐνενήκοντα καὶ ἐν ἑτοσ παρήλθον ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου καὶ ἡ ἀναπαράστασις τῆς τραγικωτάτης καὶ φρικώδους σελίδος τῶν βασάνων τῆς ἐξακολουθεῖ συγκινοῦσα τοὺς ἀναγινώσκοντας τὸν βίον, προκαλοῦσα τὰ δάκρυα.

Ἡ Ἀργυρῆ κατήγετο ἐκ Προύσης τῆς Βιθυνίας, ἐγεννήθη ἐκ γονέων ἐναρέτων καὶ εὐσεβῶν, Γεωργίου καὶ Σωσάνης.

Πλησίον τῆς οἰκίας τῆς Ἀργυρῆς, κατὰ κακὴν τύχην, ἔκειτο ἡ οἰκία προὔχοντος ἀλλοθρήσκου, οὐτινος ὁ υἱός, παρατηρήσας τὸ πρῶτον τὴν Ἀργυρῆν καὶ καταθελχθεὶς ἐκ τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς κάλλους, ἀπεφάσισε νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτῆς σχέσεις ἐρωτικὰς, αἵτινες κατέληγον εἰς τὴν ἀλλαξοθησκίαν αὐτῆς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ νέος οὗτος ἠσθάνθη ἀκατανικήτως ἐξεγειρόμενον τὸν ἔρωτα, ἠρρυθρία ὀλομόναχος, ἐπιζητῶν κάθε τρόπον καὶ σχέδια νὰ ῥεῦρη, ἅτινα θὰ ἠδύναντο νὰ πείσωσι τὴν κεφαλὴν τῆς σταθερᾶς Χριστιανῆς κόρης.

Ἡ θερμότης τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀκολάστου τούτου νεανίου ἀπετέλει ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παγερὰν τῆς νέας κατάστασιν.

Ἐσπέραν τινὰ συναντᾷ τὴν Ἀργυρῆν εἰς τὸν δρόμον καὶ

ἀποκαλύπτει εἰς αὐτὴν πάντα, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκθειάζῃ τὰς καλλονὰς τῆς διὰ τῆς ἐσθραμένης καὶ τρεμούσης φωνῆς του.

Ἡ Ἀργυρῆ, οὐδὲνως συγκινηθεῖσα, ἀταράχως καὶ ἀνεπηρέαστως ἐστράφη καὶ δι' ἄρνητικῆς καὶ περιφρονητικῆς ἀπαντήσεως ἐδίωξεν αὐτόν. . .

᾽Ω! οἱ λόγοι οἱ ἀρνητικοὶ τῆς κόρης ταύτης, τῆς οὔσης κυρίας τῆς θελήσεως καὶ τῶν παθῶν καὶ δούλης τῆς συνειδήσεως, ὡς κτύπος βαρὺς ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ἐκτοτε τὸ μέγεθος τῆς ἀπελπισίας ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ λάβῃ σταθερὰν ἀπόφασιν διὰ τὴν ἀλλαξοθρησκίαν τῆς κόρης. Πάντοτε ἠνώχλει τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς, ἠπέλειε τὴν ζωὴν τῆς δυστυχοῦς κόρης, ἥτις, ἐνστερνισθεῖσα τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰώβ, ὑπέμεινε μετὰ θάρρους τὰ πάντα.

Ἡ Ἀργυρῆ εἶχε καρδίαν ψυχρὰν, ἀνένδοντον, ἀνευ αἰσθημάτων διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ νεανίου τούτου, οὐτινος τὰ σχέδια καὶ αἱ ἀποφάσεις καὶ αὐδένα τρόπον ἐλάμβανόν τέλος. Ἡ Ἀργυρῆ δὲν ἀρνείται τὴν θρησκείαν τῆς, ἀναγγέλλει τὰ τρέχοντα εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, οἷτινες, φρόνιμοι καὶ συνετοὶ ἄνθρωποι ὄντες, ἐνόμισαν ὅτι, ὑπανδρεύοντες αὐτὴν μεθ' ὁμογενοῦς, θὰ δυνηθῶσι νὰ τὴν ἀπαλλάξωσι τῶν γαμφῶν ὀνύχων τοῦ τρομεροῦ τούτου ἐρωτομανοῦς νέου.

Καὶ πράγματι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ Ἀργυρῆ, ἐν ἡλικίᾳ 17 περίπου ἐτῶν, ἐξέρχεται νύμφη πάνοπλος, ὅπως ὅταν ἡ Ἀθηναῖα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός, καὶ ὀδηγεῖται εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ ὀρθόδοξον καὶ ὁμοχώριόν τινα νέον.

Ἄλλ' ὅμως δυστυχῶς ἡ χαρὰ αὕτη ἡ οἰκογενειακὴ καὶ ἡ σύμπνοια ἐπέπρωτο νὰ παραγκωνισθῇ διὰ τῆς ἐπιφυλασσομένης μεγίστης συμφορᾶς, ἀποδεικνυούσης τὸ μάταιον καὶ ψευδὲς τῶν εὐτυχιῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, περὶ οὗ πάνυ ἐπιτυχῶς ἐποίησεν ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ ποίησις τὸ γνωστὸν ἐκείνο δίστιχον :

Τὰ γέλια μὲ τὰ κλάμματα, εἰς μίαν ὥραν σπαρθῆκαν,
ἡ χαρὰ μὲ τὴν πίκραν μαζὺ ἐγενήθησαν.

Ὁ γάμος τῆς Ἀργυρῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ κατασδέσῃ τὴν φλόγα τοῦ ἔρωτος τοῦ νεανίου· τὸναντίον ἠρέθισε περισσότερο, ἔχυσε ἐλαιον ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Ἀνατέλλει ἡ 15 ἡμέρα ἀπὸ τῆς στέψεως καὶ ἡ νεόνυμφος Ἀργυρῆ μετὰ τοῦ τρυφεροῦ τῆς συζύγου ὁδηγεῖται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ τελέσῃ τὴν κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου νυμφικὴν παράκλησιν, ὁπότε ἐμφανίζεται ἐμπροσθέν τῆς ὁ ἔρωτομανῆς υἱὸς τοῦ προὔχοντος, παρακολουθούμενος ὑπὸ 20 ἀλλοθρήσκων νέων κακῆς διαγωγῆς, οἵτινες, ἐπιπεσόντες ἐπὶ τῆς νύμφης, ἤρπασαν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τῶν προσφιλῶν γονέων, οἰκείων καὶ συζύγου τῆς. Ἡ Ἀργυρῆ μὲ τὴν νυμφικὴν τῆς ἐνδυμασίαν, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄγεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κατ' αὐτῆς ὁδεύεται ἀναφορά, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ θ' ἀτόμων, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀπήγαγον αὐτὴν, ὡς μαρτυρῶν. Περιεῖχε δὲ ἡ ἀναφορά τὰ ἑξῆς περίπου :

«Αὕτη εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου καὶ Σωσάνης, ἣτις ὑπεσχέθη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος¹ τὴν ἀλλαξοθηρησίαν τῆς».

Ὁ Κριτὴς τότε προσκαλεῖ τὴν Ἀργυρῆν καὶ ἀμέσως καταδικάζει αὐτὴν νὰ δεχθῇ τὴν ἀλλαξοθηρησίαν καὶ ὕστερον νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ Κριτοῦ (δηλ. τὸν υἱὸν τοῦ). Ὁ πατὴρ δικαστῆς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐνάγων.

Ἄλλ' ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς ἐκίνησε τὸν χόλον καὶ τὴν μῆνιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις δέσας ἐνέκλεισεν αὐτὴν εἰς τὴν εἰρκτὴν. Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς, μὴ δυνηθέντες νὰ παρηγο-

1. Τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ προὔχοντος δὲν ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς χειρογράφοις.

ρηθῶσιν ἐκ τῆς στερήσεως τῆς μονογενοῦς αὐτῶν θυγατρὸς, χωρὶς οὐδὲ στιγμῆν νὰ χάσωσιν, ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσωσι, διὰ μέσου τοῦ Μητροπολίτου Προύσης, τὰ Πατριαρχεῖα, μεταβάντες δ' ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου προέβησαν εἰς ἐντόνους παραστάσεις παρὰ τῇ Κυβερνήσει.

Ἄλλ' ὅμως ἡ Ἀργυρῆ καὶ πάλιν κάθειρκτος εὐρίσκεται, τὸ μόνον δέ, τὸ ὁποῖον κατώρθωσαν αἱ παραστάσεις, ἦτο νὰ κλεισθῇ προσωρινῶς ἡ κόρη εἰς τι δωμάτιον τῆς οἰκίας τοῦ δικαστοῦ, ἕως ὅτου δικασθῇ εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀνώτερον, ὅπλα δὲ εἰς τὴν Κων/πολιν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ἥλιος ἀνέρχεται, ὠχούμενος ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ ἄρμκτος εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως τῆς κλεινῆς τῶν Κωνσταντινῶν, ἐκαστῇ δὲ ἰριδώδης ἀκτίς του ἀνακλυομένη καὶ προσπίπτουσα ἐπὶ τῶν ἀεικρινῶν ἀντικειμένων, ὡς ἄλλῃ γραφίς ζωγράφου, εἶδεν ἄλλο χρῶμα καὶ ἄλλην χάριν ἐπὶ τῆς λαμπρῆς ἐκείνης εἰκόνας τῆς φύσεως, καὶ ἡ Ἀργυρῆ, ἰσχνὴ πλέον καταστάσα ἐκ τῶν βασάνων, ὀδηγεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κλείεται εἰς τὰς φυλακάς, ἕως ὅτου παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ἐπὶ δύο ἔτη οἱ τε γονεῖς καὶ ὁ σύζυγος ἠγωνίζοντο νὰ τὴν φέρωσι πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τέλος ἀποφασίζεται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπικυροῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ τῆς Προύσης, ἣτις εἶχεν ὡς ἐξῆς :

« Ἡ χριστιανὴ Ἀργυρῆ ἢ θὰ νυμφευθῇ ἀλλαξοθηκοῦσα τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος τῆς Προύσης ἢ θὰ ἐκτίσῃ τὴν ποινὴν τῆς εἰς ἰσόβια δεσμά ».

Καὶ πάλιν ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς κινεῖ τὴν μῆνιν τοῦ ἔρωτομανοῦς νέου, ὅστις κατώρθωσε νὰ τὴν ἀλυσοδέωσιν καὶ τὴν ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν εἰρκτὴν.

Τὸ ἀκλόνητον καὶ στερρὸν ἐν τῇ πίστει, ὁ ἀληθὴς ἔρωσ

καὶ ζήλος πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὸ μεγαλόψυχον ἀληθοῦς χριστιανικῆς καρδίας, δὲν υποχωροῦν οὐδὲ πρὸ τῆς τραγικωτέρας εἰκόνας τοῦ θανάτου, πρὸ τῆς φρικαλεωτέρας καταστροφῆς.

Κατεδικάσθη ἡ Ἀργυρῆ νὰ σήπεται εἰς τὰς φυλακὰς ἀλυσσοφόρος καὶ νὰ εὐρίσκηται πάντοτε μεταξὺ αἰσχυρῶν καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, γυναικῶν φαυλοβίων, αἵτινες διετάχθησαν νὰ βασανίζωσιν αὐτὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, ὥστε νὰ τὴν ἀναγκάσωσι νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ.

Καθ' ἐκάστην ἐδέχετο ἀνηλεεῖς ραβδισμοὺς, ὑποβαλλομένη εἰς σκληραγωγίαν καὶ νηστείαν...

Ἡ μήτηρ τῆς Σωσάνη, μὴ ἀνῆλθεισα νὰ ὑποφέρῃ τὰ βάσανα τῆς μονογενοῦς αὐτῆς θυγατρὸς, ὕστερον ἀπὸ δύο ἔτη ἀποθνήσκει καὶ αὐτὴ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἡ δὲ Ἀργυρῆ μένει ὀλοήμενος πλέον καὶ ὄρφανὴ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Χάσκισι.

Τὰ τόσα βάσανα, ἡ ἀνήμετος σκληραγωγία, ἡ νηστεία ἡ ἀγρυπνία, οἱ ραβδισμοί, τὸ περιβάλλον φαυλοβίων καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, ταῦτα πάντα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσωσι τὴν κόρην Ἀργυρῆν...

Ἡ Ἀργυρῆ, ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῆς Ἀλεξανδρινῆς Κβίντας καὶ τῆς παρθένου Ἀπολλωνίας, ἐπέδειξε θάρρος καὶ καρτερίαν¹.

Τέλος, ἐννοήσασα ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς προσεγγίζει, ἠθέλησε νὰ ἀποτίσῃ, ὡς καλὴ χριστιανὴ τοῦ ἦτο, τὸν τελευταῖον φόρον πρὸς τὸν Χριστόν, ἠθέλησε νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἕπερ ὅμως ἦτο εἰς αὐτὴν δύσκολον.

1. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγῶν ἠῦξανεν ἀδιακόπως, προσυθεμένων ποινῶν ἄλλων νεωτέρων καὶ ἀνηλεεστέρων, τὰ ὁποῖα ἐγέννα ἡ θαυμασία καρτερικὴ ἀντοχή, μεθ' ἧς ἡ κόρη ὑπέφερεν.

Τὸν τοιοῦτον πόθον τῆς ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πρὸς τοῦτο εὔρε τὸ κατάλληλον πρόσωπον.

Ἐν τῇ φυλακῇ εὐρίσκετο ἀπὸ ἐτῶν γέρων τις, φυλακισμένος ἕνεκα χρεῶν, οὗτος δὲ συνεπεῖα τῆς πολυετοῦς ἐνταῦθα διαμονῆς του κατέστη γνωστὸς καὶ ἔχαιρεν ἐν συγκρίσει κάποιας ἐλευθερίας κινήσεως περισσοτέρας.

Τοῦτον τὸν γέροντα προσκαλεῖ ἡ Ἀργυρῆ καὶ ἀνακοινῶ τὴν θέλησίν τῆς. Οὗτος δὲ ἀμέσως σπεύδει εἰς τὸν ἐν τῇ φυλακῇ προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας καὶ λέγει τὰ τρέχοντα.

Ὁ προϊστάμενος, ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατοῦσης τότε συνηθείας, ἔθηκεν ἐντὸς σταφίδος τὰ Ἄχραντα Μυστήρια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν γέροντα, ὅστις τὰ ἔφερεν εἰς τὰ βάθη τῆς εἰρκτῆς, εἰς τὴν Ἀργυρῆν, ἣτις, κοινωνήσασα τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ εὐχαριστήσασα τὸν γέροντα, καὶ ἀφοῦ προσηυχῆθη, ὑστερον ἀπὸ 24 ἡρᾶς παρέδωκε τὸ πνευμά τῆς εἰς τὸν Πλάστην, ἀφοῦ ἐπὶ τόσα ἔτη διαφοροτρόπως ἔδασανίσθη καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς διὰ τῶν ἀλύσεων ἐπληγώθη...

Ἀπέθανεν ἡ Ἀργυρῆ θάνατον μαρτυρικόν, μείναςα πιστῇ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν.

Εἰς μάτην ἀπέβησαν οἱ κόποι, τὰ βάσανα, οἱ διωγμοὶ τῶν θελησάντων νὰ ἀλλαξοπιστήσωσι τὴν Ἀργυρῆν, μάτην παρεκάλουν αὐτὴν καθ' ἐκάστην αἱ περιστοιχίζουσαι αὐτὴν φαυλόβιοι γυναῖκες ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ σωθῇ.

Ἡ Ἀργυρῆ ἠρνήθη τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καί, διαρρήξασα τὸν μετὰ τοῦ φθαρτοῦ τούτου καὶ ματαίου κόσμου δεσμόν, ἐκοῦσα ἐζήτει τὴν ἀληθῆ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀργυρῆ εἶχε σταθερὰν τὴν πεποίθησιν, ὡς ἄλλος Νικομηδείας Ἄνθιμος (ὁ μαρτυρήσας ἐπὶ Γαλερίου τῷ 308), ὅτι ὁ θάνατος θὰ τὴν ὠδήγει εἰς κρείσσονα ζωὴν.

Ἡ Ἀργυρῆ τῇ 5 Ἀπριλίου τοῦ 1721 ἔτους ἐνταφιάζεται,

κατὰ τὴν θέλησίν τῆς, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι Ἐκκλησίας τῆς Ὀσικιμάρτυρος Παρασκευῆς. Ὁ τάφος αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον σώζεται.

Ὁ κοινωνήσας αὐτὴν γέρων παρακολουθεῖ αὐτὴν μέχρι τάφου, θέσας αὐτὸς οὗτος ἐντὸς αὐτοῦ ἓνα λίθινον κίονα μεθ' ἐνὸς σταυροῦ εἰς τὸ μέσον, ἅτινα μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου ἐσώζοντο.

Τῆ 30 Ἀπριλίου τοῦ 1725 τελεῖται ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τῆς. Παρεκινήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο οἱ κάτοικοι, διότι ἐγνώριζον τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα αὐτὴ γενναίως καὶ ἀγογγύστως ἐπὶ 16 συναπτὰ ἔτη ὑπέφερε.

Κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν εὔρον αὐτὴν σύσσωμον καὶ εἶδοποιήσαν τὸν τότε Πατριάρχην **Παΐσιον**, ὅστις, αὐτοπροσώπως ἐλθὼν, εἶδεν ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὸ πρᾶγμα καὶ εἶτα ἐλειτούργησε μετὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου, διατάξας νὰ θέσωσι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν ἰδιαιτέρᾳ λάρνακι, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον εὔρηται. Ἰδοὺ τί ἀναφέρει ὁ Κωνσταντῖος: «Ὁ τῶν θαυμασίων σου, Χριστέ! Ἀνορθῶντες εἶδον σῶον καὶ ἀδλαβὲς διαμένον τὸ πανάγιον αὐτῆς σκῆνος, εὐωδίαν ἄρρηκτον ἐκχέον τοῖς πᾶσι καὶ ὑπερφυῖ τελοῦν θαύματα» (σελ. 340).

Ἐκτοτε ἀποφασίζεται ὅπως κατ' ἔτος τῆ 30 Ἀπριλίου ἐορτάζεται ἡ μνήμη αὐτῆς δι' ἀρχιερατικῆς λειτουργίας καὶ μετ' αὐτὴν γίνηται λιτανεῖα. Ἐν τῇ πηγῇ, ἐξ ἧς ἐλήφθησαν ταῦτα, ἀναφέρεται καὶ τὸ ἐπόμενον θαῦμα:

Κατὰ τὴν μνήμην, ὁπότε, ὡς καὶ σήμερον, πανταχόθεν ἀφθονον συρρέει πλῆθος, ἤλθε καὶ μία εὐλαβὴς μέχρι φανατισμοῦ, ἦτις, προσκυνήσασα, ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἓνα δάκτυλον τῆς χειρὸς τοῦ λειψάνου, ὅπου καὶ ἔπραξε. Τότε θαμβοῦται, οὐδὲν βλέπει καὶ δὲν δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς λάρνακος. Ἀνομολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν τῆς, ζητεῖ συγγνώμην καὶ ἐπιστρέφει τὸν ἀποκοπέντα δάκτυλον. Ἐμενε

δὲ ἐπὶ 40 ἡμέρας πλησίον τοῦ λειψάνου, νηστεύουσα ἢ καὶ προσευχομένη καὶ θέλουσα νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς ἀσθενείας, ἦν σημειωτέον ὅτι ἔλαβε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. ¶

Τὸ ἴδιον ἔπαθε καὶ ἑτέρα ἄλλη, θελήσασα νὰ ἀποσπάσῃ τρίχα ἐκ τῶν μαλλίων τῆς καὶ ἦτις ἀνέφερε τὸ γεγονός.

ὑπὸ τῶν τότε φαλτῶν καὶ ἄλλων λογίων, ἐλθόντων εἰς Χάσκιοι, συνετάχθη ἡ ἀκολουθία τῆς Ἁγίας, ἦν ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ φυλάσσει ὁ ἀξιέπαινος καὶ ἐπαξίως στολιζων ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ ὑπὸ τασούτων διασῆμων μουσικῶν στολισθὲν στασίδιον τοῦ δεξιοῦ χοροῦ ἐλλόγιμος κ. Βασίλ. Γεωργιάδης, μαθητῆς τοῦ Ραιδεστηνοῦ καὶ ἐγκρατῆς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὅτι ἀριστα.

Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ὑπάλληλος τῆς ἐκκλησίας συνετέλεσε κατὰ πολλὰ ἕνα ἢ μνήμη τελεῖται πανηγυρικώτερον, συντελῶν εἰς τοῦτο διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς εἰς αὐτὸν μουσικῆς τέχνης ἐν τῷ φάλλειν¹.

Τὴν κεφαλὴν τῆς Ἁγίας Ἀργυρῆς, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακομιδῆς, ὡς τοῦτο φέρεται εἰς τὰ στόματα πολλῶν γερόντων, κατῴρθωσε νὰ ὑπεξαίρεση Ρωσσοῦ τις μοναχὸς καὶ μεταφέρει εἰς Ρωσίαν, ὅπου τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῆς. Ὁδηγοῦμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν ἐν Χά-

1. Ὡσαύτως πολλὰς προσπαθείας κατέβαλε καὶ καταβάλλει μέχρι σήμερον, ὅπως ὅσῳ τὸ δυνατόν καλλίτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τελεῖται ἡ ἐορτὴ τῆς Ἁγίας, ἡ ἀξιότιμος οἰκογένειαι τοῦ κ. Χρυσσοτόμου Ζησιάδου, οὗτινος ἡ τε σύζυγος καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς περιποιῶνται τὸ σκῆνος τῆς Ἁγίας, ἐφέτος δὲ κατὰ τὴν μνήμην θὰ ἀναρτήσωσι πρὸ τοῦ σκῆνους εἰς μέγα σχῆμα καὶ τὴν εἰκόνα Αὐτῆς, ἦτις δὲν ὑπῆρχε μέχρι σήμερον.

σχοιοῖ ἱερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπου μέλλει νὰ ἴδῃ καὶ πιστεύσῃ.

Τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας ἔχει ὧδε :

« Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δει-
» χθεῖσα, πολυάθλη, ὥσπερ ἀδάμας στερρός, Χριστοῦ μάρτυς
» ἔνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα
» ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον, δι' ὃ σε, Ἀρ-
» γυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε ».

Τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἦσαν τὰ δεινὰ καὶ αἱ ταλαιπωρίαι
τῆς μακαρίας ταύτης γυναικός, τῆς ὁποίας τὸν βίον καὶ τὴν
ἀρετὴν εὐχομαί νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ σημεριναὶ μας γυναῖκες.

Τὸ ὄνομα Ἀργυρῇ ἄς εἶναι οἱ πρώτοι λόγοι τῆς αὐγῆς,
οἱ ἄλλοι τῆς ἐσπέρας· με τούτους κλείετε εἰς τὸν ὕπνῳ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, με ταύτους εἰσέρχεσθε, ἐξέρχεσθε
ἀπὸ τῆν ἐκκλησίαν, διὰ ν' ἀξιωθῆτε, ὥστε κατὰ τὴν ὄραν,
καθ' ἣν μέλλετε νὰ παραδώσῃτε τὸ πνεῦμα, νὰ ἔχητε, ὡς
εἶχεν ἡ Ἀργυρῇ, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τὸν Ἰησοῦν. ἀπὸ τὸ
ἄλλο μέρος τὴν Παναγίαν.

Χαῖρε, ἔνδοξε Ἀργυρῇ !

Χαῖρε ἡ μηχανήματα ἐχθρῶν διαλύσσασα, χαῖρε καύχημα
καὶ τίμημα Ἀρετῆς !

Αἰνεῖτε τὴν ὀσιομάρτυρα καὶ μεγαλομάρτυρα Ἀργυρῆν.

Φ. Σ. Φ.

ΤΟ ΧΑΣΚΙΟΙ (ΤΟ ΠΙΚΡΙΔΙΟΝ)

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Τὸ ὄνομα Πικριδίων εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τοῦ Ε΄ αἰῶνος μ. Χ. ὠνομάσθη δὲ οὕτω ὑπὸ εὐλαβοῦς ἀνδρός Πικριδίου, ὅστις ἔκτισεν αὐτόθι Μονήν, καλουμένην *Μονήν τοῦ Πικριδίου*. Ἐσφαλμένως λέγεται καὶ ἀναγράφεται ἡ λέξις τὰ Πικριδία, ἢ ἐν τῇ ἡμερομηνίᾳ, ἐν Πικριδίοις. Κωνσταντῖος ὁ Πατριάρχης, ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων χωρογράφων τῆς Κων/πόλεως, ἀναφέρει ὅτι «τὸ Χάσκιοι εἶναι ἡ πάλαι κωμόπολις Περαιία, ποτὲ δὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρῶν καὶ Πικριδίου», προστίθησι δὲ ὅτι ὁ τόπος οὗτος παρωνομάσθη τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου (Magistre) Ἀραβίνδου, γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τῇ Προεγέκτα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ (ὅστις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 527—565 μ. Χ.).

Ὁ Πατρικίος οὗτος εἶχε καὶ ἴδιον αὐτόθι οἶκον καὶ λουτρὰ κτισθέντα ὑπ' αὐτοῦ· ἰδοὺ τί ἀναφέρει αὐτολεξεί': «Ἡ κωμόπολις Περαιία, ποτὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρῶν καὶ Πικριδίου, καλουμένη τὰ νῦν Χάσκιοι, ὅπου ἦτον

1. Κων/τιος «Κωνσταντινιάς», ἔκδ. Β' ἐν Κων/πόλει 1844, σελ. 162.

ἡ τοῦ Λαυρεντίου Μονῆ, κατέναντι τῶν Βλαχερνῶν· παρωνομάσθη δὲ ὁ τόπος αὐτὸς τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τινος Μαγίστρου, καλουμένου μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα καὶ οἶκον ἔχοντα ἴδιον αὐτόθι καὶ λουτρὰ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντα, καὶ ὁ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος».

Τὸ Χάσκιοι ἔν τινι ἐκκλησιαστικῷ ἐγγράφῳ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολίμου Α΄, τῷ 1739 καλεῖται χωρίον τοῦ **Βρύγκα**. Τὴν ὀνομασίαν ταύτην δίδει καὶ ὁ Δοσιθέος ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» ὡς καὶ ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν¹. Μόνος ὁ Κομνηνὸς (Ἑλλην λόγιος), ἀμαθῶς ἐκ τῆς Δωδεκαβίβλου τοῦ Δοσιθέου μεταγράφων τὸ ὄνομα, ὀρθῶς κείμενον, μετέβαλεν εἰς Βίγκα. Οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι αἱ ὀνομασίαι τῶν χωρίων ἢ τῶν πόλεων δίδονται ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν κτιζόντων ἐν αὐτοῖς τὰ παλάτια αὐτῶν ἀρχόντων. Ἐπομένως, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας (Κέδρη², σελ. 503-508 καὶ Ζωναρᾶς Β΄ σελ. 72-77) ὅτι ἐν Χάσκιοι κατόκει ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Β΄ σπουδαῖον μετελθὼν πρόσωπον Πατρικὸς Ἰωσήφ Βρύγκας, πρέπει νὰ μὴ παραδεχθῶμεν τὴν ὀνομασίαν τοῦ Κομνηνοῦ.

Τὸ Χάσκιοι εἶπομεν, ὅτι ἐλέγετο καὶ Περαιία. Ὁ Βυζάντιος (ἐν τῇ τριτόμῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ περὶ Κων/πόλεως) ἀναφέρει ὅτι : «Περαιία δὲ καὶ Ἀντιπεραιία ἐκαλεῖτο ἐν γένει οὐ μόνον τὸ καταντικρὺ τῆς πόλεως μέρος, τὸ Πέραν καὶ Ἀντιπέραν τοῦ Κόλπου, ἀλλὰ καὶ μέρος τοῦ Βοσπόρου, ὅθεν ἀπαντῶμεν καὶ **Περαιάν τοῦ Διπλοῦ Κίονος**, καὶ ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ Πέραν τοῦ Βοσπόρου παραλία τῆς Ἀσίας, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὸ **Ἡραῖον** μέρη τῆς Χαλκηδόνος, πρὸς

1. Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 1661 καὶ ἐκαλεῖτο Μιχαὴλ ἐν τοῖς κοσμικοῖς. Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Τῷ 1703 ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀθηνῶν (παρακατιόντις θ' ἀναφέρωμεν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου). Ἐτάφη ἐν Χάσκιοι.

εὔρον ἄνεμόν τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὸν Χωνειάτην, ἣτις πρὸς διαστολὴν καὶ «Δαμάλεως Περαία» καλεῖται ὑπὸ τοῦ Κινάμου». Γνωστοτέρα δὲ καὶ συνηθεστέρα εἶναι ἡ *Περαία τοῦ Πικριδίου*, τὰ περὶ τὸ Χάσκιοι δηλονότι, τὸ Ὁκ-Μεϊδάν καὶ τὸ Ἀϊναλὺ-Καβὰκ μέρη, ἢ λεγομένη προσέτι καὶ τοῦ Ἀρεοβίνδου.

Κτίσις τοῦ Χάσκιοι.

Καίτοι ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν διαφόρων Βυζαντινῶν χρονογράφων, π. χ. Θεοφάνους, Κεδρηνοῦ, Ζωναρᾶ καὶ Ἀνωνύμου παρὰ Βανδουρίω, οὐδαμοῦ ἀναφέρεται ἡ χρονολογία τῆς κτίσεως τοῦ Πικριδίου, δὲν πρέπει ὅμως ἡμεῖς νὰ μὴ ὀρίσωμεν ὡς ἔγγιστα τὴν χρονολογίαν. Ἐκ τῶν διαφορῶν δὲ τῆδε κάκεισε ἀναφερομένων ἱστορικῶν γεγονότων, ἐν οἷς ἀναφέρεται τὸ Χάσκιοι, μαθηάνομεν ὅτι τὸ Πικριδίον εἶναι κωμόπολις ἀρχαία καὶ ἀκμάζουσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ δὲν πληροφοροῦμεθα ὀριστικῶς ποῖον τὸ ἔτος τῆς καθιδρύσεως αὐτῆς, ἢ τίς ὁ ἰδρυτῆς τῆς κωμοπόλεως ταύτης. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τελευταίου φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μάθωμεν τι, διότι ἐξ ὅσων συγγραφέων γινώσκομεν, οἵτινες ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ὀμιλήσωσι περὶ τοῦ Πικριδίου, οὐδεὶς εἶδε τὴν οὐσιώδη ἀνάγκην νὰ ἀναφέρῃ καὶ παραδῶσῃ ἡμῖν τοῖς μεταγενεστέροις τοῦ πρώτου κητόρος τὸ ὄνομα· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ ἡ ἱστορία ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα (532 μ. Χ.) κειμένην εἰς τὸ Χάσκιοι καὶ ἐπειδὴ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου Ἀραβίνδου, τοῦ κτίσαντος παλάτιον ἐν Χάσκιοι, ὅπερ δηλοῖ ὅτι κατοικεῖτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἐν μέρει τὸν χρόνον, καθ' ὃν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτίσθῃ τὸ Χάσκιοι καὶ νὰ θεωρήσωμεν τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ γενο-

μένην, ὡς τοῦτο παραδέχεται ὁ κ. Μ. Γεδεών, πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, ἰσχυρίζομενοι ὅτι πρὸ τοῦ Ε' αἰῶνος ἦτο τόπος Μοναστηρίων· οὐδείς βεβαίως παραδέχεται ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἤκμαζεν ὁ Ἀραβίνδης, τὸ Πικριδίον δὲν θὰ ἦτο ἐκτισμένον, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην θὰ παραδεχθῆ ὅτι τὴν ἀρχὴν τῆς κτίσεως αὐτοῦ ἔλαβε πρὸ αὐτοῦ.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἐξάγεται : α') ὅτι τὸ Πικριδίον ἦτο ἤδη ἐκτισμένον πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, καὶ ὅτι πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἦτο ἀκατοίκητον, χρησιμεῖον μόνον ὡς τόπος Μονῶν· β') ὅτι ἰδρῦθη ὑπὸ ὁμογενῶν μεγιστάνων καὶ προκρίτων Βυζαντινῶν, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἐκθέσει.

Τὸ προάστιον τοῦτο εἶχεν ἴδιαν ἐπισκοπὴν, ὑποκειμένην τῷ πατριαρχικῷ κλίματι. Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς μετὰ καὶ τοῦ ἀγνώστου ἐτιμᾶτο λίαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν προσερχόντο. Τὸ προάστιον τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξοχῆς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀκόμη, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ πρὸ διετίας καὲν καὶ ὑπὸ Ἰουδαίων κατοικούμενον μέγαρον τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Κουταλιανοῦ. Ὑπῆρχον ἐνταῦθα μεγαλοπρεπεῖς Μοναί, ἐν αἷς ἐφησύχαζον οἱ διάφοροι Πατριτικοί, Ἡγεμόνες καὶ Ἀρχιερεῖς. Μία περίφημος Μονή, χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος εἶναι ἢ κατὰ τὸ Σούτιλιτζε «Μονὴ τοῦ Εὐτυχίου».

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ προάστιον τοῦτο ἤκμαζεν, ἦτο δὲ μία ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερουσῶν ἐνορίας, οὕτω δὲ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Πατριάρχης, ἐπὶ τῇ παρ' αὐτοῦ γενομένη θείᾳ λειτουργίᾳ (26 Ἰουλίου), ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας 1775 ἄσπρα, ἦτοι περὶ τὰ 120 φράγκα. χρῆμα ἀρκετὰ σεβαστὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους.

Ἀπὸ τὸ 1732—1733 ἡ κοινότης Χάσκιοι ἐχορήγει 480 ἄσπρα κατὰ μῆνα μισθὸν εἰς τὸν διδάσκαλον (30 περίπου

φράγκα), μισθὸν ἴσον πρὸς τὸν τοῦ διδασκάλου τῆς ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ 1791 οὐδαμῶς εὐρίσκεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ σχολεῖον διαπρέπον ἐν Χάσκιοι.

Ἀπὸ τοῦ 1730—1740 ὑπῆρχον ἐν Χάσκιοι δύο προεστῶτες ἱερεῖς, οἵτινες ἔδιδον ἐμβατήκιον εἰς τὸ ταμεῖον τῆς σχολῆς 48,900 ἄσπρα, ἧτοι 3,000 φράγκα.

Τὸ Χάσκιοι διετήρει τιτουλάριον ἐπίσκοπον· ἐν παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν Σωτηρουπόλεως Δαμασκηνόν, ἐπισκοπεύσαντα ἀπὸ τοῦ 1798—1819.

Ἀπὸ τοῦ 1530—1540 προϊστάμενος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται Μητροφάνης ὁ Βυζιάντιος (Μητροπολίτης Καισαρείας, Καππαδοκίας, καὶ τῷ 1565 Πατριάρχης γενόμενος Κωνσταντινουπόλεως). Οὗτος, Πατριάρχης ἁπασπασίας διέμενεν ἐν τῷ κατὰ τὴν Πατριαρχίαν Πατριαρχεῖῳ, προτιμῶν νὰ μένῃ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Παρασκευῇ.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀναφέρονται καὶ τὸν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἸΔ' αἰῶνος ἀποθανόντα δεινῆστον Ἠγεμόνα τῆς Βλαχίας *Κωνσταντῖνον Βασαράβαν Βραγκοβάνον*, ὅστις πλουσιοπαρόχως εὐηργέτησε τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Τὸ Χάσκιοι καὶ ὑπὸ ἔποψιν πολιτικῆς ἀκόμῃ ἤκμασεν ἄλλοιτε, ἐν παρόδῳ δὲ ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὸ 1779 μ. Χ. ἐν τῷ κατὰ Αἰναλὺ καβὰκ ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτ τοῦ Γ' τῷ 1718 ἀνεγερθέντι ἀνακτόρῳ ὑπεγράφη ἡ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας περίφημος Συνθήκη.

Ἐκκλησῖαι ἐν Χάσκιοι.

Μετὰ δὲ τὰ εἰρημένα, παρατίθεμεν κατάλογον τῶν ἐν Πικριδίῳ : Σούλιτζε, Καρὰ Ἀγάτς, Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς, ὅπως καὶ ὁ Δουγκάκιος ἐμελέτησε καὶ κατ' ἄλλας πηγὰς· κατ' αὐτάς, αἱ ἐκκλησῖαι αὗται ἦσαν :

α') Τῇ Θεοτόκῳ ἀνατεθειμένα.

Ἡ τῶν Ἀρεοβίνδου (Χάσκιοῦ), κτισθεῖσα ὑπὸ Πέτρου Μαγίστρου, ἀδελφοῦ Μαυρικίου ἡγετοκράτορος τῷ 598.

Ἡ ἐπὶ τῆς **Μαρανακίου** πέραν καὶ **Μιχαῆλ** καὶ Βασιλείου τοῦ πρὸς μητρὸς θείου τῆς Αὐγουστῆς Θεοφανοῦς, δὴν ὁ Θεόφιλος, μάντεώς τινος προειπόντος αὐτῷ ὅτι ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μετ' αὐτὸν αὐτοκρατορήσουσι, μοναχὸν ἀπέκειρε καὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον Μονὴν ἀπέδειξε. Τὸν ναὸν τοῦτον ἔκτισε Σέργιος ὁ Πατριάρχης, ἐν ᾧ καὶ ἐτάφη. Εἰς τοῦ Μαρανακίου τούτου τὴν γενεὰν ἀνῆκε καὶ ὁ Ἰλλούστριος Κωνσταντῖνος, ὁ πατὴρ τῆς Ἁγίας Θεοφανοῦς τῆς Βασιλίδος, συγγενῆς τριῶν βασιλέων, κατὰ τὸ Συναξάριον

τῆς 16 Δεκεμβρίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β') Ἐπ' ὀνόματι Μαστιχῶν καὶ Ὀσίων.

Τοῦ Ἁγίου **Κόνωνος**, τοποθετούμενος ρητῶς ὑπὸ τοῦ **Νικήτα** «πέραν ἐν τῷ στενῷ πρὸς θάλασσαν». Φαίνεται δὲ ὅτι ἦν μοναστήριον, διότι τούτου οἱ μοναχοὶ διέσωσαν εἰς τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον τοὺς ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καταπεσόντας δύο στασιώτας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ (δρ. σελ. 32). Ἀντίκρουζε δὲ τῇ πέραν ἀποβάθρα τῶν Πηγῶν, καὶ καθ' ὅσον ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραφέων, δὲν πρέπει νὰ ἦτο μακρὰν τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ τῶν **Ναυατιανῶν**, ἡ Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος (πλησίον τοῦ ποταμοῦ), ὅπου ἐτάφη κατὰ τὸν ἱστορικὸν Σωκράτην, ὁ Παφλαγῶν οὗτος Ἀλέξανδρος, συνασκητῆς τοῦ μακροβιωτάτου **Αὐξάνοντος**, ἀποθανὼν ἐν εἰρκτῇ ὑπὸ τῶν πληγῶν, ἅς αὐτῷ ἐπήνεγκον οἱ περὶ τὸν **Μακεδόσιον** ἀρειανίζοντες.

Ἡ τῶν **Κυπριανοῦ** καὶ **Ἰουστίνης** «πέραν ἐν τοῖς Σολομῶντος», ὡς γράφουσι τὰ **Μηνιαῖα** (2 Ὀκτωβρίου).

Τοῦ Ἁγίου Μάμαντος πέραν ἐν τῷ Σίγματι, παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἁγίου Πρίσκου καὶ Νικολάου παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ Σίγματι. Τὸ μαρτυρεῖον τοῦ Ἁγ. Ἀνθίμου, κτισθὲν ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὸν Προκόπιον, «ἐπὶ θάτερα τοῦ Κόλπου», ἴσως παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Ἡ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ Α' κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην σήμερον Ἀϊναλὸ Καβάν, καθύπερθεν τοῦ Ναυστάθμου, ὅπου ὑπάρχει καὶ σήμερον ἀκόμη ἀγίασμα κτισθὲν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου, ἐκτισμένον δὲ ἐντὸς τῆς γῆς, εἰς ὃ κατέρχεται τις διὰ βαθμίδων. «Ἡ ἐκκλησία αὕτη μεταποιήθη πιθανῶς ἐπὶ τῶν εἰκοσιμῶν εἰς ἀπλοστάσιον (Aplostasiun), ὑπὸ δὲ τῆς Θεοδώρας τοῦ Θεοφίλου (829—842) μετεκοσμήθη αὕτις εἰς ἐκκλησίαν» (Βυζάντιος τόμ. II 17). Παραπλεύρως τῷ ἀγιάσματι ὑπάρχει θόλος ἑξέχων εἰς τὸ βάθος ἐπὶ τῆς Α πλευρᾶς, ἔχων ὑπόγειον δρόμον, ὃς φέρει πολὺ μακρὰν ὑπὸ τὴν γῆν. Ὁ διάδρομος οὗτος εἶναι σήμερον πεφραγμένος ὑπὸ χωμάτων, ὥστε δύσκολον καθίσταται νὰ εἰσδύσῃ τις ἐκεῖ. Τὸ ἀγίασμα τοῦτο ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ ἐν Χάσκιοι κατοικοῦντος ἄλλοτε γνωστοῦ οἴκου τῶν Χαβιαράδων, ὑφ' οὗ ἐδωρήθη εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Κοινότητα Χάσκιοι, μέχρι δὲ τοῦ 1909 εὑρίσκετο ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν Χαβιαράδων, οἵτινες ἔκτισαν αὐτὴν τῷ 1843 καὶ ἐπώλησαν εἶτα εἰς τὴν οἰκογένειαν Ε. Ταλλιάνη. Ἐγένετο δὲ σὺν τῷ ἀγιάσματι παρανάλωμα τοῦ παμφάγου τυρός κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1909, ἀπὸ πέρυσιν ὅμως, τῇ πρόφρονι φιλευσεβεί φροντίδι εὐγενῶν τινων κυριῶν, ἐπεδιορθώθη καὶ μετεκοσμήθη ὁπωσοῦν. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν μερῶν τινων τῶν περίεξ τοῦ Ἀγιάσματος ἀνασκαφέντων, πλεῖστα εὐρέ-

θησαν ἀντικείμενα μαρτυροῦντα τὴν ὑπαρξιν ἄλλοτε ἐκκλησίας, ἥς τὸ ρηθὲν ἀγίασμα ἀπετέλει μέρος. Τῷ 1891 εὑρέθησαν θυμιατήρια, λύχνοι, λίθιναι στήλαι φέρουσαι γράμματα, περὶ τοὺς 8—9 τάφοι, τείχη ἀρχαῖα, ἔχοντα διεύθυνσιν πρὸς Α. Εὐχομαὶ ὅπως ληφθῆ φροντίς πρὸς ἐκχωμάτων πολλῶν κειμηλίων.

γ') Ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγγέλων.

Ἡ τοῦ Ἀγίου Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ «πέραν ἐν Χάλδαις», ἥς τὰ ἐγκαίνια μνημονεύονται ἐν τῷ Συναξαρίῳ τῆ 26 Ἰουλίου.

δ') Ἐπ' ὀνόματι Γυναικῶν Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Ἡ τῆς Ἁγίας Μαρτῶνης ἐκκλησία καὶ μονή.

Ἡ τῆς Ἁγίας Μαρτύρου Παρασκευῆς (Εὐκτήριον τοῦ Ἀρεοβίνδου). Κατὰ Γρηγόριον τὸν Διάκονον (ὅστις ἦτο ἱερεὺς τοῦ εὐκτηρίου τούτου) «ἐν τῷ βίῳ Βασιλείου τοῦ νέου», τοῦτο ἔκειτο πλησίον τοῦ Δούματος τοῦ Ἀροβίνδου. Σήμερον ὑπάρχει ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς· δὲν εἶναι μὲν ὁ αὐτὸς ὁ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἀναφερόμενος, ἐκτίσθη ὅμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐρείπιων, πιθανὸν δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου.

Ἐν τῷ τοῦ ναοῦ νάρθηκι ἔκειντο μέχρι πρὸ πολλῶν ἐτῶν, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Κωνσταντινιάδος, ἀρχαῖά τινα μαρμάρινα ἀγαλμάτια, ἅτινα ἐξέλιπον ὅμως εἶτα, ὑφαιρεθέντα πάντως ὑπὸ τινος τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ἱεροσύλων τῆς ἀρχαιότητος, ὅσοι περιέρχονται γῆν καὶ θάλασσαν ἐπὶ τούτῳ» (Βυζ. II τομ. 13).

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίας ἀναφέρει ὅτι «ὁ τῆς Ἁγίας

Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος», ὅς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν κατελείφθη εἰς ἡμᾶς, μετεποιήθη κατόπιν εἰς τὴν φερώνυμον ἐκκλησίαν· 30 ἔτη πρὸ αὐτοῦ ἐσώζοντο ἀγαλμάτια ἐν τῷ νάρθηκι ἐκ μαρμάρου, προερχόμενα ἴσως ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον εὐρισκομένων ποτὲ λουτρῶν. Τὸ Φιορμάνιον τῆς ἐκκλησίας χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτὰν Βεγιαζήτ Α' 1206 (1791), ἀναφέρει δὲ ὅτι ἡ περιοχὴ αὐτῆς εἶναι 4 δονουμίων.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς (οὕτινος ὁ περίβολος κατεῖχε τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ νεκροταφείου Βαλουκλή) ἐθάπτοντο οἱ διάσημοι ἄνδρες τοῦ ἡμετέρου Γένους, Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἡγεμόνες ἢ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν.

Μεθ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων περιγραφῶν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῶν ἀρχαίων μνημείων τοῦ Χάσκιοι, ὁ ἐπιχειρῶν νὰ γράψῃ περὶ αὐτῶν τῶρα, εἴτε ὑπὸ ἱστορικὴν εἴτε ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐποψιν, εὐρίσκειται εἰς θέσιν δυσχερῆ, μὴ δυνάμενος ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐτῷ ταῦτο ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀναφερόμενα μνημεῖα, ἕνεκα τῆς καταστροφῆς αὐτῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας.

Τὰ ἐναπομείναντα μνημεῖα εὕρηται ἐν κακῇ καταστάσει, καθόσον παρημελήθησαν καὶ κατεχώσθησαν ὑπὸ τὰ χόρτα καὶ χόματα.

Ἴδου τί ἀναφέρει ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Λίθοι καὶ Κεράμεια»: «Ἐπισημότερον νεκροταφεῖον τῶν τελευταίων αἰῶνων, ἐν ᾧ Πατριάρχαι, Ἡγεμόνες καὶ Λογάδες τοῦ Γένους ἐθάπτοντο μέχρι τοῦ 1860, ἦτο τὸ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι ἐκκλησίας Ἀγίας Παρασκευῆς», ἐν δὲ τῇ Ἀγίᾳ Προθέσει οἱ ἱερεῖς ἐποιοῦντο τὸ μνημόσυνον τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει (κατὰ τὴν ἀρχαιότεραν φυλλάδα) Ἀθανασίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου, Μελετίου, Ἐφραίμ καὶ Παρθενίου τῶν Πατριαρχῶν, Γαβριήλ, Θεο-

κλήτου, Γρηγορίου, Ἰακώβ, Διονυσίου, Νεοφύτου, Καλλινίκου, Ἰερεμίου, Θεοφίλου, Γερασίου, Καλλινίκου καὶ Διονυσίου τῶν ἀρχιερέων, Νικολάου βοεβόδα καὶ Γρηγορίου βοεβόδα καὶ Νικολάου. Ἄπαντες οὗτοι ἐτάφησαν ἐνταῦθα, ἔξ οὗ ὁ ναὸς ἐπορίζετο χρήματα ὡς δικαίωμα ἐνταφιάσεως. Οὕτω, λέγει ἡ ἱστορία, ὅτι 12030 ἄσπρα ἔλαβεν ὁ ναὸς ἐπὶ τῷ ἐνταφιασμῷ τοῦ υἱοῦ τοῦ διδασκάλου Σπανδωνῆ, τοῦ ἀρχοντος Γεωργάκη τῷ 1732, 1800 ἄσπρα πρὸς ἐνταφιασμόν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχοντος Ῥαμανδάνης τῷ 1732.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχον τὰ μνημεῖα τῆς οἰκογενείας Λαχωβάρη (συγγενῶν τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ διαπρεποῦς οἴκου τῶν Λαχωβάρη). Ἐνταῦθα ἐτάφησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἡ οἰκογένεια τοῦ Ράδουλα, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, καὶ τοῦ Δραγομάνου Ἰσαάκ.

Ἡ οἰκογένεια Δράκου Σούτσου τῷ 1837 ἔδωκεν ὡς δικαίωμα ἐνταφιασμοῦ τῆς θυγατρὸς τοῦ Δράκου εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐκκλησίας 7200 ἄσπρα.

Ἐνταῦθα ἐτάφη ὁ περίφημος καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Γιακουμάκης, ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος (ὅστις ἀπέθανε τῇ 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1714) (ᾄρα σημ. σ. 41) καὶ ὁ ἐκ Καστορίας Μανωλάκης, καθηγητὴς, ἐνταῦθα ἐτάφη.

Ὁ ναὸς εἶχε δύο νεκροταφεῖα, ὧν τὸ ἕτερον ἐλέγετο «τὰ ἐπάνω μνήματα», τὸ καὶ ἐπισημότερον.

Τὸ εἰκονοστάσιον τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ἐχρυσώθη ἀληθεῖ χρυσῷ ὑπὸ τοῦ ἀρχιχρυσοχόου τῶν Ἀνακτόρων Μιχαλάκη βῆη, ὅστις ἐχρυσώσε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσιραγὰν καὶ τοῦ Βεηλέρ βῆη, ἑκατόφκει δὲ εἰς τὴν συνοικίαν Καλαϊδῆ Μπαγτσέ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερον τὸ Μενδὶλ-Σοκάκ. Τὸ χρυσῶμα δὲ τοῦτο διετηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1903, ὅποτε δυστυχῶς, παρ' ὄλην τὴν καλὴν θέλησιν τῶν διεπόντων τὰ τῆς ἐνορίας, θελησάντων νὰ χρυσώσωσιν αὐτό, κατεστράφη ὁ ἀληθὴς χρυσός, τεθέντος ἐπ' αὐτοῦ ψευδοῦς χρυσώματος.

Μοναὶ ἐν Χάσκιοϊ.

Ἡ τοῦ Εὐτυχίου τῶν Δυκαόνων, πλησίον τοῦ Χάσκιοϊ, ἦς, ἐπὶ Μηναῖ, γινώσκομεν τὸν ἀββᾶν Ζώσιμον, τὸν ἡγούμενον Μόδεστον καὶ τὸν «δευτεράριον» τοῦ ἡγουμένου Φλαβιανὸν πρεσβύτερον.

Ἡ τοῦ Πικριδίου, κτίσμα τοῦ ἐπωνύμου κοιτωνίτου τοῦ ἐπὶ Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας.

Λουτρὰ καὶ θέρμαι.

Ἐν Χάσκιοϊ ὑπῆρχον τὰ λουτρὰ τοῦ Ἀρεοβίνδου. «Λέων ὁ Γραμματικός», ὅστις ἤκουσε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἀναφέρει ὅτι «εἰς τὰ Ἀρεοβίνδου ὑπῆρχε λουμα καὶ φαίνεται ὅτι τοῦτο ἦτο γνωστὸν καὶ συχναζόμενον, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος λέγων: «Ὁ δὲ Θεόκτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ λουμαί τοῦ Ἀρεοβίνδου, ὡς ἔθος ἦν αὐτῷ, εἰτα ἐλθὼν εἰς τὰ Ἀσκηρητικά, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λαυσιακόν» (ἐκδ. Paris σελ. 461).

Τὸ ἐν Τοικ-Σαλήμ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ὁ οἶκος Πατριάρχου Ἱερεμία Α', ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκετο τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ἀδίκως δὲ μετεβιβάσθη ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν, καθ'ὅτι τοῦτο ἐδωρήσατο ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἢ ἐξαφάνισις μᾶλλον μεταβίβασις ἐκ τῶν χειρῶν εἰς ἑτέρους, εὐθύνει τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπους τῶν Σχολῶν καὶ Ἐκκλησίας. Κωνσταντῖνος ὁ Πατριάρχης Ἰδου τί λέγει περὶ τοῦ ἀγιάσματος τούτου: «Τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται, ἐν τῷ ἔτι ὑπὸ Ἱερεμία τοῦ Α' 1639 χειρογράφῳ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο κτῆμα ἰδικόν του, ὅπερ προσήλωσεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον».

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΤΟΠΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

Ἡ Περαία τοῦ Πικριδίου ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς χωρία ἢ συνοικίας: Καρᾶ-Ἀγάτς (Δρῦν), Σούτλιτζε, Χαλιτζή-Ὀγλοῦ, Πιρι-Πασῆ, Πικριδίων (Χάσκιοι), Ἀϊναλὺ-Καβάκ.

Καρᾶ-Ἀγάτς (Δρῦς).

Ἐνταῦθα τὸ πάλαι ὑπῆρχεν ἡ *ἄλλος ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος*. Ὁ Χωνειάτης ἀναφέρει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν Δρῦν ταύτην πρὸς τὴν ἄλλην Δρῦν, τὴν ἐν Ρουφιαναίς, κειμένην μὲν ἐπίσης ἐν τῷ Πέραν τῆς Πόλεως, ἀλλ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Οἱ Ὀθωμανοὶ διέσωσαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ χωρίου τούτου «Καρᾶ-Ἀγάτς». Ἐσφαλμένως οἱ νεώτεροι Τούρκοι ἱστορικοὶ ἢ καὶ περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι ἀναγράφουσιν αὐτὸ «Κιρκ-Ἀγάτς».

Ἐπῆρχον δύο ἰζαμιά, ὧν τὸ ἕτερον, κτῖσμα τοῦ ἀρχιευνούχου Ὀσμάν Ἀγᾶ. Μέχρι τοῦ 1820 ἐσώζετο ἐνταῦθα μεγαλοπρεπέστατον Παλάτιον, ὅπου μέχρι τοῦ 1732 ὁ Σουλτάνος διέτριβε τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος.

Κεραμαρεῖα (Τουβλαδζίδικα).

Εἰς τὰς κλιτύας τοῦ λόφου τοῦ Καρᾶ-Ἀγάτς εἶναι τὰ Κεραμαρεῖα. Τὰ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν κεραμεῖα, ἀπὸ τῆς Περαίας τῶν ὁποίων παρετείνεται, κατὰ τὸν Χαλκοκονδύλην, ἢ ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ κατασκευασθεῖσα γέφυρα, φέρουσα πρὸς τὴν πόλιν, ἦτο ἐξωτέρα καὶ πιθανῶς ὅπου μέχρι τοῦ 1862 ἔπερατοῦτο ἢ τρίτη ἐπὶ τοῦ κόλπου γέφυρα, ἦν κατὰ

1852

τὸ 1862 ἐξεύξατο ὁ μεγαλοπράγμων Ἀρμένιος τελώνης Τζεζαερλῆς· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄλλη ἄκρα τῆς γεφύρας ἔφθινεν εἰς τὸν Κυνηγὸν ἢ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Κων(σταντι)πόλεως, ἄχρι τῆς Ξυλοπόρτης, φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα καὶ πιθανῶς καὶ τὰ Καμίνια ἐξετείνοντο καθ' ὅλην τοῦ Αὐλῶνος κόλπου τὴν παραλίαν, ἄχρι τοῦ Ἀϊναλὺ-Καβάκ, ὅπου ἦτο ἡ κεφαλὴ τῆς γεφύρας. Τοῦτο πιθανολογεῖ ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν ἐρυθρόχρουν τζαμίον, καλούμενον Κηρομήδ-Τζαμισί. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν μέχρι σήμερον οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι τὰ ταφεῖα τῶν ἐνταῦθα. Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι «τὰ ταφεῖα τῶν Ἑβραίων ἔκειντο ἐπὶ τῆς ἀπέ-
ναντι Περαίας (Χάσκοι) ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν Βυζαντινῶν.

Σούτλιτζε (Γαλακρήνη).

Πιθανῶς τὸ χωρίον τοῦτο ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἔνεκα τῆς ἐνταῦθα τοποθετήσεως τῆς παλαιᾶς Γαλακρήνης, ὅπου, κατὰ τὸν Γραμματικὸν Λέοντα, **Νικόλαος ὁ Μυσικός**, δις Πατριαρχεύσας ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἠκοδομήσατο Μονὴν, ἐπωνομασθεῖσαν τῆς Γαλακρήνης, ἐν ἣ ἐκηδεύθη τῷ 925. Τὴν γνώμην ταύτην ἀνισχυροποιεῖ ἡ ἐπομένη περικοπὴ τοῦ ἱστορικοῦ Ζωναρᾶ, ὅστις τοποθετεῖ τὰς Γαλακρήνας ἢ τοῦλάχιστον τὴν μονὴν τῶν Γαλακρηνῶν πέραν ἐν Χαλκηδόνι, ἰδοῦ δὲ τί λέγει : «Ἐκ δὲ τῶν Βασιλείων αὐτίκα διαπερᾶται πρὸς τὴν Ἡρίαν, κακεῖθεν πεζοποροῦντα εἰς τὸ ἐν Γαλακρήναις ἄγουσιν αὐτὸν μοναστήριον» (ἐνταῦθα ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Πατριαρχοῦ τούτου).

Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Σούτλιτζε ἦσάν ποτε τὰ παλάτια καὶ οἱ κῆποι τῶν ἐπὶ Σουλεῦμὰν Ἀ' ἀκμασάντων δύο μεγάλων τῆς Τουρκίας ἀνδρῶν Σεῖχ-οὐλ-ἔλ-Ἐμπους-σουοῦς-ἔλ-Ἀμαδέ, καὶ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Μεχμέτ Σοκολλή. Οἱ τάφοι ἀμφοτέρων (ἔξ ὧν τὸν τοῦ Σοκολλή ἠρχιτεκτόνησεν

ὁ περιφημος Σινάν), εἶνε καταντικρὸν τοῦ Σούτιλιτσε εἰς τὸ Κοσμίδιον (Ἐϊούμπ)¹.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καὶ τζαμία, ὧν τὸ ἀξιολογώτερον εἶνε τὸ τοῦ *Τσαοῦς Μπασῆ*, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ὀποίου ἐτάφη ὁ *Καραχισσαρῆ*, ὁ περιφημότερος τῶν καλλιγράφων τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου, ἀποθανὼν τῷ 1591. Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ δύο ἄλλα, τὸ μὲν φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀχμέτ πασᾶ, τὸ δὲ τὸ τοῦ Καλιτζῆ-Ὀγλοῦ.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τούτου ἔκειτο πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ *Ἀσκητήριον* (Τεκχέ) τοῦ *Τζαφέρ ἀμπάδ*, κτῖσμα θεράποντος τοῦ Μεγάλου Σουλεϊμάν, ὅστις ἀφιέρωσε πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ τὰ προσκομισθέντα αὐτῷ *Δῶρα* ὑπὸ πρέσβεως τινος *Ἰνδοῦ*, ὃν ἐδέξατο πρὸς ἀκρόασιν ἐνταῦθα. Ὁ ἱστορικός «*Ἐμβλιᾶ*» ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἐκ τῶν δῶρων δὲν ἐσώζετο εἰμὴ *Ἀργυρένδιον* τι κίτελλον. Ἐν τῷ ἀσκητηρίῳ τούτῳ ἐδείκνυτο τὸ μνημα ἑνὸς τῶν εὐνοουμένων *Σουλτὰν Σελήμ Α'*, ὀνόματι *Τζιμποῦδ*.

Ἐτερον *Ἡσυχαστήριον*, τὸ τοῦ *Σεΐχη Καρμανῆ*, τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ χωρίου τούτου ὑπῆρχον ἄλλοτε τὸ

1. Ὁ *Ἐλ Ἀμαδῆ* προήχθη ἀπὸ Καζασκέρ τῆς Ρούμελης εἰς τὴν ἀνωτάτην τοῦ ὀθωμανικοῦ κλήρου περιωπὴν, διέπρεψε δ' ἐν αὐτῇ ἐπὶ 30 ἔτη (1545-1574), ἀφείς ὑπόληψιν συνετοῦ, ἀκριβοδικαίου καὶ μετριόφρονος ἀνδρός. Συνέγραψε διαφόρους λόγους, ἀξίας πραγματείας, ἰδίως δὲ περιφημον τοῦ Κορανίου ὑπόμνημα καὶ τοὺς θρυλουμένους [αὐτοῦ] Φετβίδες, ἐφ' ὧν στηρίζονται πλειότεροι τῶν Νόμων τοῦ Μεγ. Σουλεϊμάν. Ὁ Σοκολλῆ, παρανομούμενος ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ ἐν Βοσνίᾳ ὄχυροῦ φρουρίου Σοκόλ, ἀνετράφη παιδιόθεν ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ χαρμενίῳ. Διεδέχθη τὸν περιώνυμον *Βαρβαρόσαν* καὶ διεξήγαγε τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐπὶ 15 ἔτη (1564-1579), ὑποβαστάσας τὴν δόξαν τοῦ Σουλεϊμάν, καθ' ὅλην τῆς τοῦ Σελήμ βασιλείας τὸ διάστημα καὶ παραδοὺς αὐτὴν τῷ Μουράτ, ἔπεσε θῦμα τῆς μανίας ἑνὸς ἀπλητισμένου.

Χαρμάν μπασί και ἐνδότερον τοῦ κύκλου αἱ *παγοθῆκαι* (Καρλύκ). «Κάμφαντι δὲ τὸ Ἀκρωτήριον, ἴδρυνται περὶ τὸ πρὸς Δ πέρασ τοῦ Χάσκιοῖ, τὰ καταγώγια τῶν Βομβαρδαριῶν και Σκαπανέων (Κουμπαρατζήδων και Λαγουμιτζήδων) και πλησίον αὐτῶν τὰ παλαιὰ τῶν πυροβόλων Ὀλμων χυτήρια και τὰ ἐργοστάσια τῶν ὑποβάθρων τῶν κακονίων (Affûts)· τὰ καταστήματα ταῦτα, ἀπανθίσαντα ἤδη, εἶναι λείψανα πολύτιμα τῆς τοῦ Σουλτάν Σελῆμ βασιλείας, μεταγαγόντος ἐνταῦθα τὸν πρῶτον τῶν Βομβοβολιστῶν στρατῶνα, ὃν εἶχεν ἤδη κτίσει Σουλτάν Ἀχμέτ ὁ Γ' ἐν τῷ τοῦ Σκουτάρεως Ἀγιάσματι.

Ἐνταῦθα εὐρίσκειται τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἐργοστάσιον τῶν φυσεκίων, παρ' αὐτῷ δὲ και τὰ Ἰουδαϊκὸν Νοσοκομεῖον, σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον.

Κατὰ τὴν συνοικίαν Περὶ πιασσά κεῖται τὸ οἰκοδόμημα τοῦ *Λεγκιερχανέ* (ἐν αὐτῷ ἐκινῶντο αἱ ἄγκυραι «Λεγκιέρ») τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ναυσταθμοῦ. Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι ἰδρῦθη μὲν τὸ πρῶτον ἐν ἔτει (1708) ἐπὶ Ἀχμέτ Γ', μετασκευασθὲν δὲ ἐπὶ τὸ μεγαλειότερον ἐπὶ Σελῆμ Γ', κεῖται δ' ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τῆς ἠϋόνης, ὅπου ἐκβάλλει ὁ χειμαρρὸς Κισσῶν» (Βυζ. τόμ. Β' σελ. 7).

Τὸ Πικρίδιον (Χάσκιοῖ).

Μετ' αὐτὸ ἐρχόμεθα εἰς τὸ προάστειον τὸ ἐπὶ Βυζαντινῶν μὲν Πικρίδιον, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν *Ἀγία Παρασκευῆ* λεγόμενον, ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ νῦν *Χάσκιοῖ*. Τοῦτο εἶνε τὸ πολυανθρωπότερον τῶν ἐπὶ τοῦ Κερατίου προαστείων μετὰ τὴν Περσίαν, κατοικούμενον ὑπὸ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, και ὀλίγων Ἀρμενίων, κατὰ τὴν συνοικίαν Χαληδζῆ-ὄγλου, και οἷτινες ἔχουσι ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐν ἣ κατ' ἔτος μετὰ τὸ Πάσχα λειτουργεῖ ὁ Ἀρμέ-

νιος πατριάρχης. Ἐνταῦθα κατῴκει ὁ πολὺς τελώνης Τζε-
ζαερλῆς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι Ἀρμένιοι.

Τῷ 1872 οἱ Ἑβραῖοι ἐσπούδαζον τὴν *Ἑβραϊκὴν φι-
λολογίαν* καὶ *Τωρά*¹ ἐν τῇ κατὰ τὸ Χάσκιοῖ τότε μεγάλῃ
καὶ ἀκμαζούσῃ Ἑβραϊκῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, κειμένη ἐν τῇ
συνοικίᾳ Παρμᾶ-καποῦ, χρησιμευούσῃ δὲ σήμερον ὡς
Χαχαμχανές, ἦτοι «Πνευματικὸν δικαστήριον».

Τῇ 19 Μαΐου τοῦ 1453 Μωάμεθ ὁ Πορθητῆς διέταξε
νὰ τεθῆ γέφυρα κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου (1000 βουτία
ἀπετέλουν αὐτήν) ταῦτα διαιρεθέντα εἰς 100 ζεύγη καὶ συν-
δεθέντα ἰσχυροῖς καλωδίοις ἀνὰ 2 κατὰ μῆκος πρὸς ἄλληλα
ἔδωκαν εἰς τὴν γέφυραν πλάτος μὲν πήχεων 5, μῆκος δὲ
500, δοκοὶ δ' ἐπὶ τούτων προσηλωθεῖσαι καὶ σανίδες κατα-
στρωθεῖσαι ἀπετέλεσαν τὴν γέφυραν οὕτως εὐπαγῆ, ὥστε
ἀσφαλῶς ἠδύνατο νὰ φέρῃ καὶ κανόνιον μετὰ τῶν ἑκατέρω-
θεν αὐτοῦ βαδίζόντων πυροβολητῶν. Ἡ γέφυρα δὲ αὕτη,
ὡς ἄγουσα πρὸς τὸ Κυνήγιον (Ἀϊβάν-Σεραΐ), κατεῖχε τὴν
θέσιν τῆς κατὰ τὸ 1852 συνδεούσης τὸ Χάσκιοῖ μετὰ τοῦ
Ἀϊβάν-Σεραΐ γεφύρας. Ἡ γέφυρα αὕτη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Μόρ-
τιμαν ὑπῆρχε (ὄρα ἀνωτ. Κεραμαρεῖα) (ὄρα *Βάρβαρον* Χρυ-
σοκονδύλη Φραντζῆ 252). Ἡ γέφυρα αὕτη ἀπῆρθη, διότι
παρημποδίζε τὴν ἔκχυσιν τῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφερο-
μένης ἱλύος, διότι ἐκινδύνευε νὰ συγχώσῃ τὸν τοῦ Κόλπου
μυχόν.

1. Ἑβραῖοσι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καλεῖται *Τωρά*, *Νεβεΐμ*, *Οὐκε-
θαβίμ* = *Νόμος*, *Προφήται*, *Ἀγιόγραφον*.

2. Ἡ γέφυρα αὕτη κατεσκευάσθη ἐπὶ Σουλτάν Μαχμούτ Β' τῷ
1827. Τώρα ὅμως τίθεται ἐν ἀχρησίᾳ, διότι ἀντικαθίσταται ὑπὸ
τῆς γεφύρας τοῦ Καράκιοῖ, εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται
ἡ νέα γέφυρα, ἡ κατασκευασθεῖσα παρὰ τῷ Σούτλιτζε.

Ἄϊναλὺ Καβάκ.

Ἡ συνοικία αὐτὴ ὠνομάσθη ἐκ τῶν πολλῶν Αἰγείρων (Καβάκ), αἵτινες ὑπῆρχον ἐνταῦθα, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐστόλισεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τὸ κατὰ τὴν συνοικίαν ταύτην αὐτοκρ. περίπτερον. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρῶγμα, τὸ Ἄϊναλὺ Καβάκ ἤκμαζεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ἦτο δὲ τόπος ἐξοχῆς καὶ διασκεδάσεων, ὅ,τι σήμερον εἶναι ὁ Κεατχανές. Οἱ Ὄθωμανοὶ εἶχον δι' αὐτὸ καὶ διάφορα τραγούδια. Ὁ κῆπος τοῦ Χὰς Παγτσέ ἦτο ἀνοικτὸς κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν καὶ Κυριακὴν, ὁπότε ἐπαιάνιζε καὶ ἡ αὐτοκρ. μουσική, πλῆθος δὲ ἄφθονον ἐκ πάντων τῶν μερῶν ἤρχετο ἐνταῦθα μετὰ τῶν φαγητῶν του διὰ τὰ διασκεδάση. Τοῦτο διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτὰν Μεδζιτ Χάν.

Ἐνταῦθα δεόν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ Παλάτιον τοῦ Ἄϊναλὺ Καβάκ, ὅπερ ὠνομάσθη ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐκόσμησεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τῷ 1718 αὐτό. Ἐθεμελίωσεν αὐτὸ τὸ πρῶτον, προεκτείνας μεγάλους ἔργους τὸν πρόβολον τοῦ ἀκρωτηρίου Αὐλῶνος¹, ὃ Ἰβραῆμ πασᾶς ἐπὶ **Σουλτὰν Σουλεῦμάν**. Πάντες οἱ μετὰ τὸν Σουλεῦμάν Σουλτάνοι ἐκαλλώπισαν αὐτό, ἰδίως ὁ **Ἀχμέτ ὁ Γ'** (1703—1740), ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτό, καλούμενον πρὸ αὐτοῦ **Ἀἰβὰ Σεράϊ**, τὸ ἐπικρατῆσαν ὄνομα, ὅταν, μετὰ τὴν ἀπόκτησιν

1. Ἡ προεκτεινομένη πρὸς Δ τοῦ λόφου τοῦ Καρά - Ἀγάτς ὑπώρεια σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριο, τὸ συναπαρτιζόν ἀπὸ ἄρκτου Ν τὸν καλούμενον, ὑπὸ τοῦ Διονυσίου, Αὐλῶνα, Κόλπου μακρόν, ὃν ἐτέρωθεν περικλείει ἡ ἄκρα τοῦ Ἄϊναλῆ-Καβάκ. Τὸ ἀκρωτήριο τοῦτο σφίγγεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Βαρβύσου, εἰς τὸ παρόχθιον τῆς ὁποίας φθοδόμηται πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ Αὐτοκρατορικὸν περίπτερον. Ἐκ Μεσημβρίας δὲ ὑπὸ τῆς ἐτέρας τῆς σχηματιζούσης τὸν Αὐλῶνα Κόλπον καὶ ἐκτεινομένης μὲν εἰς μῆκος δύο μιλίων (1700) βημ.), σχιζομένης δὲ εἰς δύο διαφόρους ἄλλας

τῆς *Πελοποννήσου* καὶ τὴν ἐν *Παζάροβιτς* εἰρήνην (1718), ἐστόλισεν αὐτὸ διὰ τοῦ ὠραιότερου ἐν *Οὐνετία* κατασκευαζομένου τότε κατόπτρου (Ἄϊνά), ὅπερ εἶχε πέμψει δῶρον ἡ ἀριστοκρατία, ἀνακτησαμένη τὴν φιλίαν αὐτοῦ.

Ἡ περιφέρεια τοῦ κήπου τούτου ἐξετείνεται ποτε ἐπὶ 10 περίπου στάδια, ἐπέχουσα μέρος μὲν, τὸ μεσαίτατον, τὴν παραλίαν πεδιάδα τοῦ ἀκρωτηρίου, μέρος δέ, τὸ ἐπίλοιπον, τὰς μικρὰς κοιλάδας καὶ λοφίδια τὰ περὶ αὐτὸ καὶ σκιαζόμενον κυπαρίσσων καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων τὸ πλείστον δένδρων δενδροστοιχίαις καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μυχῷ τῆς τοῦ Πικριδίου κοιλάδος ἀναβρουούσης πηγῆς, τῆς πάλαι ποτὲ τῶν Κισσῶν. Πανομηλήθη ὡς ἄχρηστον ἐπὶ Σουλτάν Σελήμ Γ' (1789—1808), ἐκημνίσθη δὲ ἡ περιοχή αὐτοῦ καὶ προσετέθη κατὰ τὸ πλείστον ὑπὸ τοῦ *Χουσεὶν πασᾶ* εἰς τὰ προσαρτήματα τοῦ Ναυστάθμου. Ἐν δὲ τῷ ἐναπολειπομένῳ (ὅπερ μέχρι σήμερον σώζεται¹) φκοδομήθη τῷ 1822 *θερμοκήπιον*, ὅπου ἐκηπεύοντο διάφορα πρόφαντα λαχανικὰ καὶ ἄνθη καὶ κατ' ἐξοχὴν *ἀνανάσια* διὰ τὸ αὐτοκροχάρημιον.

Ἐνταῦθα ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀμπδ-οὐλ-Χαμὶδ τοῦ Α' (1774—1789) ἡ ἐν Παζάροβιτς μετὰ τῶν Ρώσσων εἰρήνη, δι' ἧς παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς ἡ Κριμαία. *Κομνηνὸς δ' Ὑψηλάντης* ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ βίβλῳ «*Τὰ μετὰ*

κοιλάδας, κυρίως δὲ εἰς τρεῖς, τὰς μεγαλειτέρας, αἵτινες σχηματίζουσι δύο λόφους, ἐξ ὧν ὁ πρὸς Α. ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Αὐλῶνος, τὸ τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ (Βυζ. τόμ. Β'). Ὁ Βυζ. συγγραφεὺς *Ζώσιμος* ἀναφέρει ὅτι «ὄλοι οἱ κόλποι ἐξέλιπον πρὸ πολλοῦ, συγχωνευθέντων καὶ ἐποικοδομηθέντων τῶν τόπων, ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν χρόνων τοῦ Ἀρχαδίου».

1. Εἰς τὴν θύραν τοῦ περιπτέρου τούτου, τὴν πρὸς τὸ Ὀκ-Μεϊδάν ἄγουσαν, ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἐν ἣ ἀναφέρεται ὅτι ἐπεδιορθώθη τῷ 1206 (τουρκιστὶ) 1791 ἐπὶ Σελήμ τοῦ Δ'.

τὴν «*Άλωσιν*» ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ ἀνακτόρου τούτου. Ὅτι «τοῦτο τῆ 8 Δεκεμβρίου τοῦ 1766 ἐκάη, ἀλλ' ἤρξατο κατόπιν οἰκοδομούμενον, ἡ δὲ οἰκοδομὴ αὐτοῦ συνετελέσθη τῷ 1787 δι' ἐξόδων τοῦ Μεγ. Βεζύρη *Γιουσούφ πασᾶ*, ἐξοδεύσαντος 1800 πονγγιά¹, ἧτοι 2,500,000 φράγκα καὶ ἔτι πλεόν». Παραθέτει καὶ κατάλογον τῶν χρηματικῶν προσφορῶν διὰ τὸν καλλωπισμόν.

Ὁ Πιρὶ πασσᾶς.

Τὴν συνοικίαν ταύτην ἐκτίσεν ὁ ἐπὶ Σουλτάν Βεγιαζήτ Β' (1481-1512) καὶ Σελήμ Α' (Γιαβού) (1512-1520) Μέγας Βεζύρης *Πιρὶ Μεχμέτ πασσᾶς*, ἐκ Καραμανίας καὶ ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Σιῆχ Δζεμαλεδδίν Ἀκ Σεραῆ. Ἐκτίσε δὲ καὶ μεγαλοπρεπέστατον τζαμίον. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν καὶ ἔτερα δύο τεμένη, τὸ μὲν κτίσμα τοῦ Ἀρσλόν Ἀγᾶ (εὐνοῦχου πάντως), τὸ δὲ τοῦ Τουρσανδζή ζαδὲ Χουσεὶν Τσελεμπή.

Τὸ Ὀκ Μειδάν.

Ὑπερθεν τοῦ Χάσκιοῦ ὑπαρχει ὄροπέδιον ἄδενδρον μὲν, ἀλλὰ γλοερόν, ὅπερ εἶναι ἀκατοίκητον καὶ καλεῖται *πεδιάς τῶν τόξων*. Ἐπὶ Σουλτάν Σελήμ Α' καὶ ἔτη πολλὰ μετ' αὐτόν, ἐχρησίμευε πρὸς γύμνασιν καὶ ἀγωνοθέσιον τῆς τοξοβολίας, τελουμένης κατὰ πᾶσαν ἀνοιξιν πανηγυρικῶς, ἀναγορευομένου καὶ χορηγοῦντος συμπόσιον καὶ δημοθυσίαν τοῦ *ἀθλητοῦ* (πεχλιβάν), οὗτινος τὸ βέλος ὑπερέπιπτε τοὺς 900 πόδας. Ἀνεγείρετο δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ στήλη, διαιωνίζουσα τὸ ἀρίστευμα.

Ἐπάρχει ἐνταῦθα στηλῶν πλήθος, ὧν τὰ πομπικὰ γράμματα, περικεκοσμημένα διὰ βελῶν καὶ ἀνθῶν, ἐκθειάζουσι

1. Νόμισμα τουρκικόν μετὰ τὴν ἄλωσιν.

τὴν ρώμην τῶν τοξοτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπουσι καὶ πολλοὶ τῶν Σουλτάνων, ὡς ἀνέγνωμεν ἐν μιᾷ στήλῃ τὸ ὄνομα Μουράτ Γαζῆ τοῦ Δ' (1623 1640).

Ὁ τόπος οὗτος θεωρεῖται ἱερός καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ἐνταῦθα ἀνοικοδόμησις οἰκιῶν μηδὲ καὶ σκηνῶν ἀκόμη, ὑπάγεται δὲ εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σείχη τοῦ ἐνταῦθα Τεκκέ, ὅστις ἐκτίσθη χάριν τῶν τοξοτῶν ὑπὸ τοῦ Μουράτ τοῦ Δ'.

«Τῆ 23 Μαρτίου τοῦ 1453 κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀλώσεως ὁ Μέγας Βεζύρης τοῦ Πορθητοῦ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ Ζαγανὸς πασᾶς μετὰ τοῦ Καρατζιὰ βέη κατέλαβον μετὰ τινων χιλιάδων στρατιωτῶν τοὺς πέραν τοῦ Κερατιοῦ κόλπου λόφους, ὅπισθεν τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Κασήμ πασᾶ» (Μόρτμαν). Ἐννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς τάφους τοῦ Ὁκ Μειδάν, ὅπου ἐτέθη καὶ τηλεβόλον ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, ὅστις προσηγήθη ἐνταῦθα προτοῦ καταλάβῃ τὴν πόλιν. Ἐν μέσῳ τῆς πεδιάδος ὑπάρχει ἐξέδρα τις λιθοκτιστος, μετὰ μαρμαρίνης ἀναβάθρας, καλουμένης (Γιαγμοῦρ-τασι) ὑετοῦ λίθος. Ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ταύτης γονυκλιτῶν ὁ Σείχ-οὐλ-Ἰσλάμ, ἢ ὁ πρῶτος τοῦ Σεραίου Ἰμάμ, ἐξευμενίζετο τὸν Θεὸν ἐν καιρῷ ἀνομβρίας.

Περὶ τὸ πέρας τοῦ ὄροπεδίου ὑπάρχει κρήνη *Διβεδδάε*, κάθισμα σκιαζόμενον ὑπὸ παχυσκίων δένδρων καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ περίπατος φέρει τὸ μὲν πρὸς τὸ καλούμενον Σοϊούτζοκ Ἁγιασμασῆ, τὸ δὲ πρὸς τὸ Ἄινὲ Ἁγιασμασῆ καὶ τὸ Χασάν Καρλίκ.

Ὁ Βαύσταθμος.

Ὁ περιβόλος τοῦ ναυστάθμου περικλείει ὑπὲρ τὰ δύο μίλια περιφέρειαν, ἄρχεται δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου τοῦ Ὁκ Μειδάν καὶ φθάνει μέχρι τῆς γαφύρας τοῦ Ἄζαπ Καπουσῆ.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ὑπῆρχεν ἐνταῦθα εἶδος τι ναυστάθμου τῶν Βυζαντινῶν, ὡς ἐπὶ παρα-

δείγματι ἐπὶ Μαυρικίου ἐλέγετο τὸ *Ἀρσενάγιον* ἢ *Ἀρμα-
μεντάριον* (λέξεις λατινικαί, σημαίνουσαι ναύσταθμος καὶ
ὄπλοστάσιον).

Διὰ τὴν περίστασιν ταύτην νομίζω μᾶλλον ὅτι ἐνταῦθα
πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν οἱ *Ἐνωράται*, τὸ καταντικρὺ
τῆς Πόλεως προάστειον Ὀνωρίτου ἐκείνου τοῦ ἐπὶ Κων-
σταντίνου, ὅπου μετέβαινον πρὸς θήραν ἀγριοχοίρων οἱ
Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες (Βυζαντίου Τομ. II. 24). Τὴν
γνώμην ταύτην ἰσχυροποιεῖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κόλπου, ὅπου
ὁ ναύσταθμος, ὅστις ἐλέγετο *χοιράγια*.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ὁ Μωάμεθ εὔρε τον τόπον κατάλληλον
διὰ τὴν κατασκευὴν πολεμικῶν πλοίων, ὁ δὲ Σουλεϊμᾶν
προσεπηύξησε τῷ 1571 διὰ τοῦ ναυάρχου *Κασῆμ πασᾶ*,
οικοδομήσας οἰκίας διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐργαζομένους.

Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀλώ-
σεως καὶ μετέπειτα ἐχρησίμευσεν ὡς *κοινοταφεῖον* τῷ 1515,
κατὰ διαταγὴν Σελῆμ τοῦ Α', τὸ μέρος τοῦτο ἀνεσκάφη καὶ
ἐκαθαρίσθη, τὰ δὲ ὀστᾶ μετεκομίσθησαν καὶ ἐρρίφθησαν
ἐντὸς λάκκου, ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων τοῦ Μεγάλου Βεζύ-
ρου *Πιρὶ πασᾶ*.

Ὁ ναύαρχος *Κιλίτς Ἀαλῆ πασᾶς* κατήρτισε κάλλιον
καὶ ἐπλούτισε διὰ τῶν προσπαθειῶν του τὸν Ναύσταθμον.
Τῷ 1707 ὁ *Τσορλοῦ Ἀαλῆ πασᾶς* πρὸ τοῦ Μπάνιου ἔκτισε
καὶ τζαμίον. Τῷ 1613 ὁ *Ἀχμέτ Α'* ἔκτισεν ἐνταῦθα καὶ
περίπτερον καὶ ἐκαλλώπισε τοὺς τότε αὐτόθι εὕρισκομένους
αὐτοκρ. κήπους, ἐκτεινομένους εἰς πολλὰ μέρη, ἐπὶ τῶν
ὁποίων, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀνηγέρθησαν τὰ διάφορα ὑπὸ
τῶν Ἀγγλων ἐργοστάσια.

Ἡ κυριώτερα μεταρρυθμίσις τοῦ Ναυστάθμου, δι' ἧς
ἐφθασεν οὗτος εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ἐγένετο ἐπὶ
τῶν ναυάρχων *Χασὰν πασᾶ* καὶ *Κιουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ*,
ὅστις μάλιστα θεωρεῖται ὡς κτίτωρ τοῦ Ναυστάθμου, ὡς

ἀναμορφώσας δι' Ἀγγλων καὶ Γάλλων τὸ τουρκικὸν ναυτικόν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ χρησιμεῖον σήμερον ὡς σχολεῖον τοῦ ναυτικοῦ, κατεσκευάσθησαν τὰ πρὸς πάκτωσιν τῶν πλοίων ἀναγκαῖα κτίρια καὶ ἐστήθη ἡ πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ἰστῶν μηχανή.

Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ 4 δεξαμενῶν (χαβούζ) πρὸς ἐπισκευὴν πλοίων, ἡ μία, ἡ καὶ πλωτή, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Ἀαζήζ, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Σελήμ Γ' Μαχμούτ Β' καὶ Μεδζήτ.

Τὸ Μπάνιον (Κάτεργον)

Ὅπισθεν τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ναυτικοῦ εἰς τινα κοίλην καὶ κάθυγρον γωνίαν, παρὰ τὸν λόφον, ἔκειντο αἱ *Φυλακαὶ τοῦ Μπάνιον* ἢ τὸ Κάτεργον, κτισθὲν ὑπὸ Σουλεῦμάν. Τὸ Κάτεργον τοῦτο ἐχρησίμευε κατ' ἀρχὰς ὡς *νεώσοικος* τῶν πολεμικῶν τριήρων, εἶτα δὲ ὡς *δεσμοτήριον* τῶν κακούργων ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν αἰχμαλώτων, τῶν καταδεδικασμένων εἰς τὸ Κάτεργον (Ζινδάν).

Τὸ ὄνομα τοῦτο παράγεται κατὰ τινος ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως «Banc de Galère» «*ἐδώλιον ἢ θρανίον τῶν τριήρων*», ὅπου ἐκωπηλάτουσαν σιδηροδέσμοιο οἱ δυστυχεῖς αἰχμάλωτοι, ἀποτίοντες τὴν γνωστὴν ἐν τῷ ποινικῷ κώδικι (Χουκούκ-ι δζεζά) ποινὴν «Γκιουρέκ δζεζαζί».

Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον καὶ εὐκτήριοι οἴκοι, ἐν τέμενος Μεδζήτ Β' (Ζινδάν Μεστζηδι), μία ἐκκλησία διὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ἧς ὁ ἱερεὺς παρεγνώριζεν ἀτιμωρητὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου. Τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν ἦτο ἄσυλον (Βυζ. II. τομ.). Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ὑπῆρχον καὶ δύο λατινικαὶ ἐκκλησίαι, αἵτινες ὅμως μὲν ἐν ὄνομα ἐλέγοντο *Μπάνιον*.

Εἰς τὰς φυλακὰς ταύτας ἐφυλακίσθη ἐπὶ 16 ἔτη ἡ Ἁγία Ἀργυρή.

Διβάν-χανές.

Κτίριον κομψότατον, χρησιμεῦον ὡς *ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν*. Ἐπιρροπήθη τῷ 1831, ἀνηγέρθη ὁμως τῷ 1835 ὑπὸ τοῦ Ναυάρχου *Ταχῆρ πασᾶ*.

Ἐδῶ πρὸ τοῦ 1721 εἶχε τὸ γραφεῖόν του ὁ ποτὲ ἐρμηνευτῆς τοῦ στόλου Γραικός, διεξάγων τὰς ὑποθέσεις τῶν τοῦ Αἰγαίου κυρίως νήσων, ἐλέγετο δὲ Δεριαὶ Δερτζουμανή.

Ἡ θέσις αὕτη ἦτο ἐπὶ τῶν τελευταίων χρόνων πρὸ τοῦ 1821 περιμάχητος· διότι ἐχρησίμευε συνήθως ὡς πρώτη βαθμὶς τῆς εἰς τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας προαγωγῆς, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡγεμονεύσαντος Δακίας Ἐρμηνέως τῶν Ναυτικῶν Νικολάου Μαυρογένους· μέχρι τοῦ ὁποῦ ἡγοράζετο ἰσοβίως. Ὁ τελευταῖος τοῦ στόλου ἐρμηνευτῆς ἦτο ὁ Νικόλαος Μορούτζης.

Σήμερον ἡ ἐνορία Χάσκιοι εἶναι πρωτοβάθμιος ἐνορία, στέλλουσα εἰς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνερχομένην ἐκλογικὴν Συνέλευσιν καὶ ἀντιπρόσωπον πρωτοβάθμιον, ἢ καὶ Μοναδικὸν καλούμενον. Ἔχει μίαν μόνον Ἐκκλησίαν, τὴν τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, μετὰ τελείου κλήρου, οὗτινος προΐσταται σήμερον ὁ ἐπὶ παιδείᾳ καὶ εὐγενείᾳ διακρινόμενος ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Κρασᾶς, ἀντικαταστήσας ἔπαξίως τὸν ὡσαύτως εὐπαιδευτὸν καὶ εὐγενῆ προΐστάμενον, νῦν ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶ ναῶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, καὶ μέλος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. Δικαστηρίου ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καβύρην.

Ἐπάρχουσι δύο Ἀστικάι Σχολαί, ἀρρένων καὶ θηλέων, ἐν αἷς διήκουσαν τὰ πρῶτα αὐτῶν μαθήματα ἄνδρες διάσημοι τοῦ ἡμετέρου Γένους ἐπὶ τε τῇ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ διαπρέψαντες, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν πολὺν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῇ κατὰ Φανάριον Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ καθηγητὴν ἀείμνηστον Ἀριστοκλῆν, τὴν πρὸ

ὀλίγων ἐτῶν εἰς τινα γωνίαν τῶν Ἑθν. Νοσοκομείων τὸ πνεῦμά της παραδώσασαν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν λογίων Εὐρωπαϊῶν ἐξυμνηθεῖσαν διὰ τὸ τάλαντον τῆς λογογραφικῆς καὶ διηγηματικῆς αὐτῆς τέχνης, ἀδελφὴν τοῦ εὐφήμως γνωστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν Γραμμάτων (ὁμοίως ἐνταῦθα τὰ πρῶτα μαθήματα ἀκούσαντος) κ. Ἰωάννου Παπαδοπούλου, ἀείμνηστον Ἀλεξάνδραν, τὴν Χαρίκλειαν Κορακίδου καὶ ἄλλους πολλούς, ἐπιστήμονας καὶ λογίους, ἐργασθέντας ὀρθρῶς ὑπὲρ τοῦ Ἑθνους, οὗτινος οἱ πλείστοι καὶ σύμβουλοι αὐτοῦ ἐχρημάτισαν καὶ τὴν πάτριον καὶ γενέθλιον αὐτῶν χώραν δὲν ἔλησμόνησαν.

Τὸ Χάσκιοι ἔχει τὰς ἀκολουθοῦσας ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς :

α'] **Ἐκκλ. πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν**, ἣτις ἐπιστατεῖ τὰ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, συγχωνευθεῖσα δὲ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μετὰ τοῦ ταμεῖου τῶν πτωχῶν, διανέμει κατ' ἔτος ἄνθρακας εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς ἐνορίας ἀνεξοφίτης φυλῆς καὶ θρησκευάτου.

β'] **Ἐφορειαν τῶν Σχολῶν**. Τὴν κατὰ τὸ 1911 δι' ἐνοριακῆς Συνελεύσεως ἰδρυθεῖσαν Κτηματικὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἀόκνως καὶ δραστηρίως ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐν τῇ ἐνορίᾳ διευθετήσεως.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρχον ἐνταῦθα Σύλλογοι καὶ Σωματεῖα, ἅτινα ὅμως ἐξέλιπον, ἄλλα δὲ μετεφέρθησαν ἀλλαχοῦ, ὡς π. χ. ἡ πρὸ 100 καὶ πλέον ἐτῶν ἐνταῦθα ἐδρεύουσα Ἀδελφότης τῶν ἀλιέων καὶ λεμβούχων τοῦ Ἀγ. Σπυριδωνος, ἐδρεύουσα νῦν ἐν τῷ κατὰ Βαλατῆ Σιναϊτικῷ Μετοχίῳ. Ἡ διαλυθεῖσα Ἀδελφότης τῆς «**Μεταμορφώσεως**». Νῦν ὅμως ὑπάρχουσιν ἐνεργὰ Σωματεῖα δύο, ἐν τῷ τοῦ «**Ἁγίου Νικολάου**», συνενωθέντος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1907 μετὰ τοῦ Φιλομούσου Σωματείου τοῦ «**Ἀπόλλωνος**», ἀριθμοῦντος μέλη ὑπὲρ τὰ 120. Τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἐγένετο καὶ εἶναι κέντρον τῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐνορίας τελεσφό-

ρου δράσεως, προκυπτούσης και διαφωτιζομένης ἐξ ἐλευθέρου μὲν, ἀλλὰ σοβαρᾶς ἀμοιβῆς, ἰδεῶν εὐγενῶν και φρονημάτων ὑγειῶν. Σκοπὸς τοῦ Σωματείου τούτου εἶναι φιλόπτωχος, διότι παρέχει κατ' ἔτος τοῖς ἀπόροις μαθηταῖς ὑποδήματα και βιβλία και ἐκπαιδεύει ἐν τῇ Μεγ. τοῦ Γ. Σχολῆ ἐπιμελῆ και εὐφυᾶ μαθητῆν· φιλόκαλος δέ, διότι ἐπιστατεῖ τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν Νεκροταφείων.

Ἐτερον Σωματεῖον εἶναι τὸ τῶν Κυριῶν τῆς «Ἁγίας Βαρβάρας», ἐρχόμενον ἀρωγὸν εἰς τὰς πτωχὰς μαθητριάς, χήρας και ὄρφανά. Ἐπιβλέπει τὸν καλλωπισμὸν τῆς Ἐκκλησίας· εἰς αὐτὴν ὀφείλονται πολλὰ ἔργα.

Τὸ Χάσκιοι εἶναι και ἔδρα τοῦ 7ου Δημαρχιακοῦ τμήματος (Γεδινδζῆ Δαϊρεσῆ), ἐν ἣ ὑπάρχει Συμβούλιον ἐκ 12 παρέδρων ἐξ ἀφοτέρων τῶν ἐθνοτήτων. Τὸ τμήμα τοῦτο περιλαμβάνει παραθαλασσίως μὲν τὰ τοῦ Καρὰ Ἁγάτς, Σούτλιτζε, Χαλιτζῆ Ὀγλοῦ και Χάσκιοι, ἐσωτερικῶς δὲ τὰ ἐκ δεξιῶν τοῦ χειμάρρου (Δερε) τοῦ Κασῆμ Πασᾶ ὡς και τὰ τοῦ Πιαλῆ Πασᾶ και Ὁκ Μειδάν.

Ἐυεργέται τῆς Κοινότητος ἀναγράφονται οἱ ἐξῆς :

ΚΩΝΣΤ. ΒΑΣΣΑΡΑΒΑΣ ΒΡΑΓ-

ΚΟΒΑΝΟΣ, ἡγεμὸν Βλαχίας.

ΑΒΡΑΑΜ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ, πρωθυπουργὸς Σερβίας (ἐτάφη ἐν Χάσκιοι 1853).

Κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

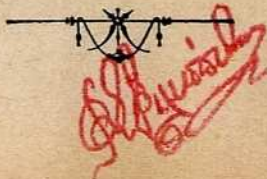
Χ. ΕΥΦΡΑΙΜΙΔΗΣ

ΧΑΡ. ΜΑΚΡΑΚΗ

Κενη/τι/ου/ζαδ/υ/β/ο/ι
Εγ'έν/ς

*Ἐγραφον ἐν Χάσκιοι, τῇ 1 Μαΐου 1910.

Φ. Σ. Φ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη πρὸς ὄφελος τῆς Ἑνορίας καὶ τῆς Ἀδελφότητος, ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν μαθητῶν τῆς κοινότητος Χάσκιοι, ὥστε οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλόπτωχοι ἀναγνώσται, ἐντριφῶντες εἰς τὰς σελίδας τοῦ ψυχοφελούς τούτου πονήματος, θὰ ἔχωσι τὴν συνείδησιν ἀνασταυμένην, ὡς ἀνακουφίζοντες πτωχοὺς πλὴν φιλομαθεῖς μαθητὰς, οἵτινες, ἀφιέμενοι εἰς τὴν τύχην των καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης καὶ στερήσεως, θ' ἀπολέσωσι τὸν πρὸς τὴν ἐθνικὴν παιδείαν ζήλόν των.

Τρέξατε νὰ ἀγοράσητε τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι οὐκ ὠφελεῖσθε καὶ ὠφελεῖτε.

Τεμάται 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020567